

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W DĄBRÓWCE ZA 2018 ROK

POSZERZONE O:

- SPRAWOZDANIE ZA 2018 ROK Z REALIZACJI PROGRAMU POWIATOWEJ KARTY RODZINY „TAKRODZINA.PL”
- SPRAWOZDANIE ZA 2018 ROK Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2018 – 2020
- SPRAWOZDANIE ZA 2018 ROK Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2017 – 2022
- SPRAWOZDANIE ZA 2018 ROK REALIZACJI GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DĄBRÓWKA NA LATA 2016 - 2021

Dąbrowka 2019

SPIS TREŚCI

1. Zagadnienia wstępne	4
2. Struktura organizacyjna Ośrodka	6
3. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej finansowane z budżetu GOPS.....	8
4. Realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej	9
5. Realizacja zadań z zakresu świadczeń rodzinnych	21
6. Realizacja zadań z zakresu pomocy osobom uprawnionym do alimentów	22
7. Realizacja zadań z zakresu ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci – Program Rodzina 500+	23
8. Realizacja Programu „Dobry start”	24
9. Realizacja zadań z zakresu ustawy o systemie świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych	25
10. Realizacja zadań z zakresu ustawy o karcie dużej rodziny	25
11. Sprawozdanie z realizacji Programu Powiatowej Karty Rodziny "TakRodzina" za 2018 rok	25
12. Realizacja zadań z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – Sprawozdanie za 2018 rok z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2020.....	27
13. Sprawozdanie za 2018 rok z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2022.....	32
14. Sprawozdanie za 2018 rok z realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dąbrówka na lata 2016 – 2021	38
15. Wykaz potrzeb w zakresie pomocy społecznej	47
16. Podsumowanie.....	48

ZASADY OGÓLNE UDZIELANEGO WSPARCIA

1. Wsparcie rodziny w prawidłowym funkcjonowaniu

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny, ochronny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

2. Usamodzielnianie rodziny

Rodzina, w pierwszej kolejności, powinna mieć możliwość samodzielnego zmierzenia się ze swymi problemami, co pozwala zwiększyć jej szansę na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz stymuluje aktywność własną, wyzwala potencjał i pozwala na uczenie się nowych umiejętności. Pomoc powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin poprzez przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych przy wykorzystaniu własnych zasobów oraz zasobów środowiska. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

3. Zasada pomocniczości

Pomoc powinna być nakierowana na wykorzystanie zasobów własnych rodziny, na wsparcie osoby w rodzinie, w środowisku lokalnym przy wykorzystaniu grup samopomocowych, Kościołów, organizacji pozarządowych. Wsparcie instytucjonalne w sytuacji, gdy osoba, jej otoczenie, rodzina, środowisko lokalne, staje przed problemami, których samodzielnie nie potrafi rozwiązać. Formy wsparcia dziennego powinny być wykorzystane przed formami całodobowymi.

4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Działania powinny służyć odbudowie i podtrzymaniu umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych oraz integracji osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

1. ZAGADNIENIA WSTĘPNE

Zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej obowiązkiem kierownika ośrodka pomocy społecznej jest coroczne składanie radzie gminy sprawozdania z działalności oraz przedstawianie wykazu potrzeb w zakresie pomocy społecznej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrówce (dalej Ośrodek lub GOPS) jest samodzielną jednostką organizacyjną gminy Dąbrówka powołaną na mocy uchwały Gminnej Rady Narodowej w Dąbrówce nr XI/43/90 z dnia 27 lutego 1990 roku. Celem działania Ośrodka jest wspieranie oraz wzmacnianie osób, rodzin, grup i społeczności lokalnych poprzez pobudzanie ich potencjału i aktywności oraz ukierunkowanie na rozwiązywanie problemów oraz rozwój. Cele osiągnięte są poprzez realizację zadań z zakresu pomocy społecznej oraz zadań wynikających z innych ustaw przekazanych do realizacji kierownikowi lub innym pracownikom Ośrodka na podstawie stosownych upoważnień.

Do głównych zadań GOPS należy prowadzenie całokształtu spraw w zakresie pomocy społecznej, a w szczególności polegających na:

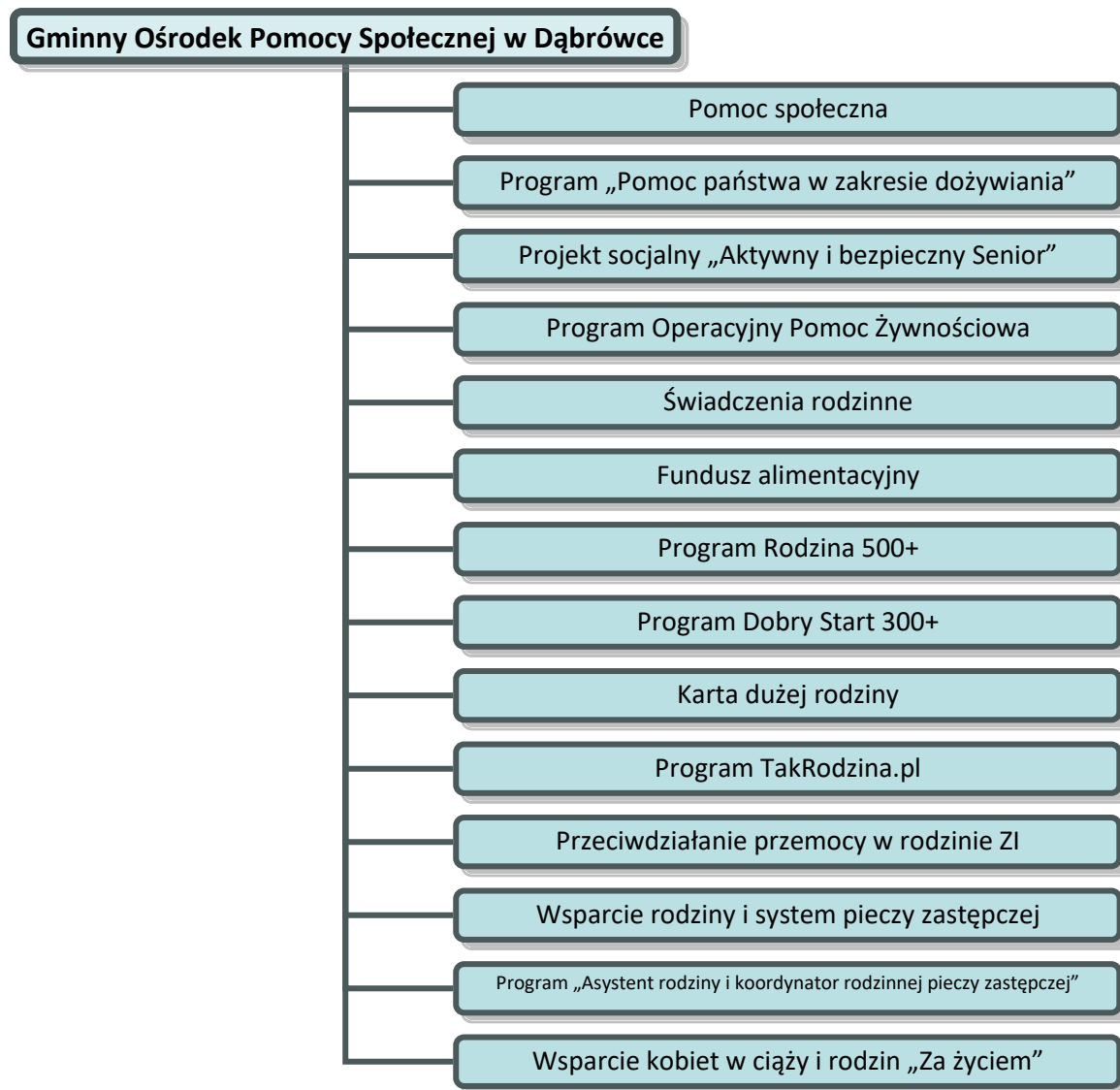
- Tworzeniu warunków organizacyjnych funkcjonowania pomocy społecznej, w tym rozbudowa niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- Analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej,
- Przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawami świadczeń,
- Pracy socjalnej rozumianej, jako działalności zawodowej skierowanej na pomoc osobom i rodzinom we wzmacnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz tworzenie warunków do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin
- Rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb
- Realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
- Pobudzaniu aktywności społecznej w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrówce realizuje również zadania wynikające z innych, aniżeli ustawa o pomocy społecznej, aktów prawnych. Należą do nich w szczególności: ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawa o Karcie Dużej Rodziny, ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, a od 1 stycznia 2017 r. także ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Ośrodek wykonując zadania własne gminy kieruje się ustaleniami Wójta Gminy Dąbrówka, natomiast w zakresie realizacji zadań zleconych kieruje się ustaleniami przekazanymi przez Wojewodę Mazowieckiego. W realizacji swoich zadań Ośrodek może współpracować z podmiotami zewnętrznymi, w tym z organizacjami pozarządowymi, jednostkami organizacyjnymi posiadającymi oraz nieposiadającymi osobowości prawnej, a także osobami fizycznymi. Do wydawania indywidualnych decyzji administracyjnych w sprawach należących do przedmiotu wszystkich działań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrówce upoważniony jest Kierownik, a podczas jego nieobecności wyznaczony pracownik. GOPS realizuje zadania w oparciu o Kodeks Postępowania Administracyjnego z uwzględnieniem szczegółowych unormowań wynikających z ustawy o pomocy społecznej oraz innych ustaw.

Poniżej przedstawiono schemat graficzny uwzględniający zadania realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrówce w 2018 roku.

Schemat 1. Schemat graficzny prezentujący zadania realizowane przez GOPS w Dąbrowce w 2018 roku.

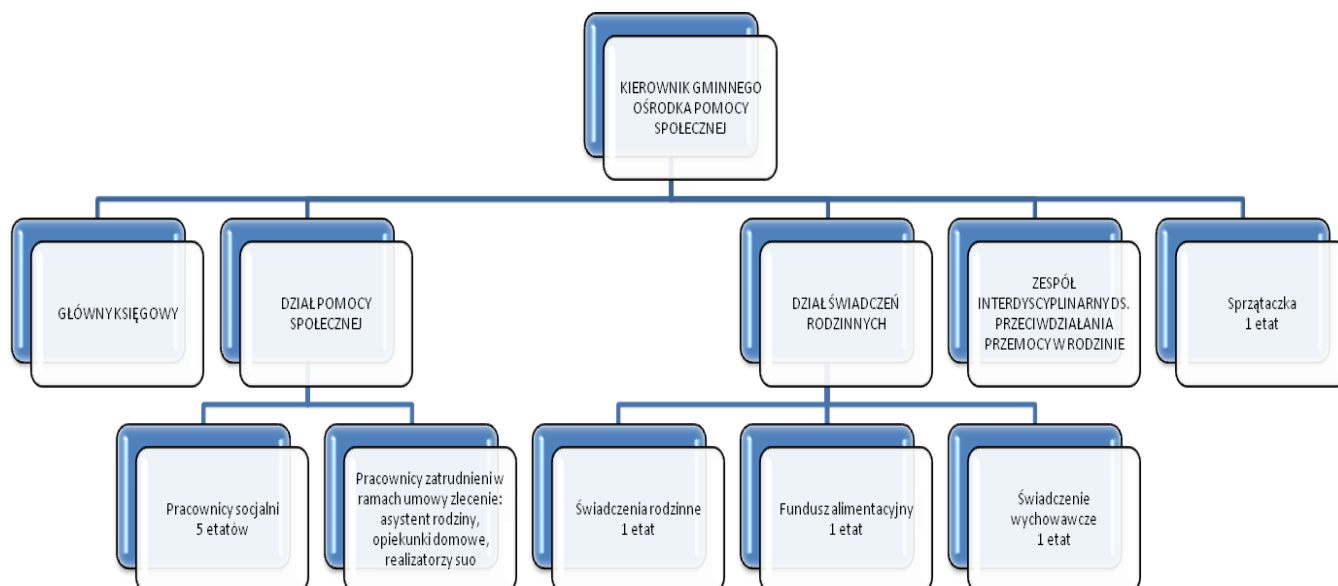

Źródło: Opracowanie własne.

2. STRUKTURA ORGANIZACYJNA OŚRODKA

Utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników jest zadaniem obowiązkowym gminy wynikającym z art. 17 ust. 18 ustawy o pomocy społecznej.

Schemat 2. Schemat Organizacyjny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrowce.

Źródło: Regulamin organizacyjny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrowce, stan na 31.12.2017 r.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dąbrowce zatrudnionych było 11 pracowników na umowę o pracę (kierownik, główny księgowy, 3 specjalistów pracy socjalnej, 2 pracowników socjalnych, 3 pracowników administracyjnych oraz 1 pracownik obsługi) oraz 5 pracowników realizujących zadania pomocy społecznej na umowę zlecenie (1 asystent rodziny, 3 opiekunów świadczących usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, 1 opiekun świadczący specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osoby z zaburzeniami psychicznymi). Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w Ośrodku oraz kwalifikacji pracujących w nim osób przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Zatrudniona kadra GOPS w 2018 roku i jej kwalifikacje.

Kadra GOPS	Liczba osób
Kadra kierownicza	1
wykształcenie wyższe	1
specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	1
Pracownicy socjalni	5
wykształcenie wyższe	5
specjalizacja 1-ego stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	3
specjalizacja 2-ego stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	0
specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	0
Pozostali pracownicy	5
wykształcenie wyższe	3
Wykształcenie średnie	1
Wykształcenie inne	1
Pracownicy zatrudnieni w ramach umowy cywilnoprawnej (asystent rodziny, pedagodzy, opiekunki domowe)	6

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrowce.

Zatrudnieni w GOPS pracownicy posiadają wysokie kwalifikacje zawodowe, jak i zdolności interpersonalne do pracy z osobami znajdującymi się w trudnej sytuacji życiowej z terenu Gminy Dąbrówka. Wszyscy pracownicy socjalni oraz specjaliści pracy socjalnej posiadają odpowiednie przygotowanie zawodowe wymagane przepisami ustawy o pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. W 2018 roku w Ośrodku zatrudnionych było 5 pracowników socjalnych świadczących pomoc w formie pracy socjalnej i przeprowadzających wywiady środowiskowe w miejscu zamieszkania.

W 2018 roku pracownicy socjalni rozpatrzyli **212** wnioski o udzielenie pomocy i przeprowadzili **390** rodzinnych wywiadów środowiskowych w **176** środowiskach. Dodatkowo pracownicy socjalni przeprowadzili **17** wywiadów środowiskowych w ramach ustalenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz sporządzili **6** Niebieskich Kart w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie. W przeliczeniu na jednego pracownika socjalnego przypadło przeprowadzenie **101** rodzinnych wywiadów środowiskowych.

Dla porównania w 2017 roku pracownicy socjalni rozpatrzyli **262** wnioski o udzielenie pomocy i przeprowadzili **356** rodzinne wywiady środowiskowe w **168** środowiskach, w których zamieszkiwało **483** osoby. Dodatkowo pracownicy socjalni przeprowadzili **29** wywiady środowiskowe w ramach ustalenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych oraz sporządzili **6** Niebieskich Kart w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie. W przeliczeniu na jednego pracownika socjalnego przypadło przeprowadzenie **96** rodzinnych wywiadów środowiskowych.

Pracownik socjalny to zawód szczególny, będący profesją, a jednocześnie powołaniem. Wymaga od osoby, która go wykonuje nie tylko interdyscyplinarnej wiedzy i umiejętności, ale również określonych cech osobowościowych. Pracownik socjalny działa na rzecz jednostki, grupy oraz środowisk społecznych, pomagając w rozwiązywaniu problemów i trudności tym, którzy sami ze względu na ich stan zdrowia lub przyczyny natury społecznej nie są w stanie temu sprostać. Zawód ten oprócz gruntownego przygotowania zawodowego wymaga empatii, serdeczności, cierpliwości, ciepła, aktywności, zrozumienia potrzeb drugiego człowieka, a także łatwości nawiązywania kontaktów interpersonalnych.

Bezrobocie, zły stan zdrowia mieszkańców, kryzys rodziny, alkoholizm, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, przemoc w rodzinie itp. to problemy, z którymi pracownicy Ośrodka spotykają się codziennie i problemy, którym starają się zapobiegać, przeciwdziałać, łagodzić ich skutki. Bezpośrednie stykanie się pracowników pomocy społecznej z ogromem i różnorodnością problemów ludzkich to ciągły stres, myślenie o podopiecznych.

Każda osoba i rodzina zgłaszająca się do Ośrodka wymaga szczególnego, indywidualnego podejścia i opracowania planu wsparcia. Zgłoszenie się z wnioskiem o pomoc to nie tylko skompletowanie niezbędnych dokumentów w celu ustalenia dochodu rodziny, ale szeroko prowadzona praca socjalna: to głównie poradnictwo w zakresie poszukiwania pracy, załatwiania spraw alimentacyjnych i rozwodowych, kierowanie na leczenie odwykowe, nadzór nad prawidłowością sprawowanej władzy rodzicielskiej i kierowanie do sądu wniosków o jej nieprawidłowym wypełnianiu. Wielokrotnie długa, ciężka i żmudna praca z rodziną nie zawsze przynosi pożądane efekty ze względu na zbyt małą osobistą motywację i chęć dokonania zmiany w dotychczasowym życiu, brak systematyczności i wytrwałości w podejmowanych działaniach, oraz na skutek braku wzorców i wartości wyniesionych z domu, braku ambicji a także na skutek niefrasobliwości klientów, braku umiejętności przewidywania skutków swojego postępowania. Trudno jest zmotywować wielu klientów OPS do zmiany swojego postępowania, a niekiedy długi okres egzystencji na minimalnym poziomie zaspokajania swoich potrzeb nie daje motywacji do podejmowania trudnych działań. Każde działanie z rodziną w związku z tym musi być dostosowane do jej umiejętności i możliwości. Różnorodność problemów wymaga od pracowników socjalnych olbrzymich zdolności i umiejętności nie tylko techniki pracy socjalnej ale olbrzymiej empatii, wrażliwości, cierpliwości i umiejętności radzenia sobie ze stresem i odpowiedzialnością za losy drugiego człowieka. Bywa, że wykonywana praca przez pracownika socjalnego, może stwarzać zagrożenie dla jego zdrowia i życia.

W okresie sprawozdawczym łącznie pracownicy Ośrodka wydali **2121** decyzji administracyjnych, w tym **1801** w sprawach świadczeń rodzinnych, świadczenia wychowawczego i funduszu alimentacyjnego, **291** decyzji z

zakresu pomocy społecznej oraz 29 decyzji w sprawie potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

3. WYDATKI NA REALIZACJĘ ZADAŃ Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ FINANSOWANE Z BUDŻETU GOPS

W 2018 roku poniesione wydatki wyniosły 12 274 002,05 zł i stanowiły 98,4% planu. Poziom wydatków w stosunku do roku poprzedniego wzrósł o 96 461,16 zł. Wydatki przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Wydatki na pomoc społeczną w latach 2016-2018 z budżetu GOPS.

Wyszczególnienie		2016	2017	2018
Pomoc społeczna	Przeciwdziałanie przemoc w rodzinie	-	426,88 zł	565,23 zł
	Rodziny zastępcze	5 098 zł	5 927,74 zł	10 838,19 zł
	Wspieranie rodziny – asystent rodziny w tym: Program „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”	20 160 zł	22 176,00 zł	23 352,00 zł
	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	26 252 zł	26 992,00 zł	29 146,24 zł
	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej	25 786 zł	32 025,18 zł	33 504,84 zł
	Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	66 574 zł	49 548,52 zł	38 684,66 zł
	Pomoc w zakresie dożywiania	76 613,49 zł	76 270,10 zł	64 989,88 zł
	Pozostała działalność (Karta Dużej Rodziny, Program Takrodzina.pl, Projekt socjalny „Aktywny i bezpieczny senior”, Usuwanie skutków klęsk żywiołowych)	51 042,51 zł	70 994,09 zł	91 364,07 zł
	Domy pomocy społecznej	179 123 zł	186 885,25 zł	182 750,83 zł
	Zasiłki stałe	195 752 zł	213 169,04 zł	194 189,44 zł
	Program Dobry Start	-	-	395 560,00 zł
	Ośrodek Pomocy Społecznej - bieżąca działalność	513 041 zł	619 507,53 zł	621 260,06 zł
	Świadczenia rodzinne, świadczenie z fund. alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	3 198 823 zł	3 228 760,56 zł	3 258 037,61 zł
	Świadczenie wychowawcze - Program Rodzina 500+	5 743 328 zł	7 650 886,00 zł	7 329 759,00 zł
	RAZEM	Razem w budżecie GOPS	10 101 593 zł	12 177 540,89 zł

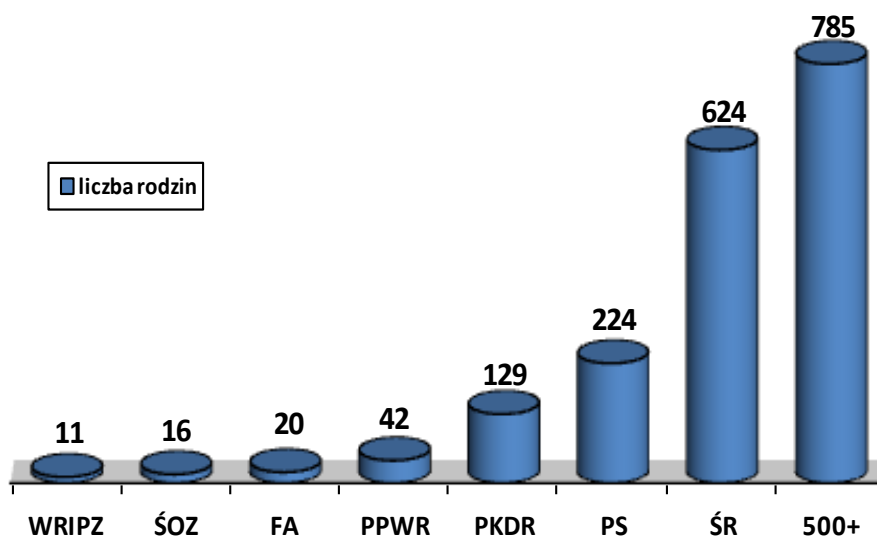
Źródło: Sprawozdanie z wykonania wydatków poniesionych w 2016, 2017 i 2018 roku.

Wydatki na pomoc społeczną w 2018 roku obejmowały kilkanaście rodzajów wsparcia z zakresu pomocy społecznej. Zadania realizowane przez Ośrodek po stronie wydatków stanowiły kwotę 12 274 002,05 zł, w tym dotacja 11 368 403,32 zł, co stanowi 92,62% wszystkich wydatków w zakresie pomocy społecznej. Większość

środków finansowych wydatkowana w 2018 roku przeznaczona została na realizację Programu "Rodzina 500+". Ta kategoria wydatków stanowiła 59,7% całości wydatków. Następną kategorią wydatków stanowiła realizacja ustawy o świadczeniach rodzinnych, funduszu alimentacyjnego i składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Poniższy wykres prezentuje liczbę rodzin korzystających ze wsparcia GOPS w 2018 roku z podziałem na poszczególne zadania.

Wykres 1. Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS w 2018 roku.

WRISPZ – wsparcie rodziny i system pieczy zastępczej
ŚOZ – świadczenia opieki zdrowotnej finansowane ze środków publicznych
FA – fundusz alimentacyjny
PPWR – przeciwdziałanie przemocy w rodzinie
PKDR – powiatowa karta dużej rodziny
PS – pomoc społeczna
ŚR – świadczenia rodzinne
500+ - świadczenia wychowawcze
Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań GOPS.

4. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej: "Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Celem pomocy społecznej jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwianie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka oraz w miarę możliwości doprowadzenie do życiowego usamodzielnienia".

Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej. Pomoc ta ma charakter przejściowy i zakłada aktywizację osób i rodzin, które z niej korzystają. Brak odpowiedniej postawy świadczeniobiorcy może być przyczyną odmowy przyznania pomocy lub jej zaprzestania.

Zgodnie z zasadą pomocniczości zadania gminy w zakresie pomocy społecznej zostały najbardziej rozbudowane. Przepisy ustawy o pomocy społecznej różnicują poszczególne zadania samorządu gminnego na zadania własne, własne o charakterze obowiązkowym oraz zadania zlecone.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy (art. 17 ustawy, pkt. 1):

- Opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, z uwzględnieniem zagadnień z zakresu pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz innych programów, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
- Sporządzanie oceny w zakresie pomocy społecznej,
- Udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- Przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych i celowych oraz zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- Przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego,
- Opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz zdrowotne za osobę, która rezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny,
- Praca socjalna,
- Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- Prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych,
- Dożywianie dzieci,
- Sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- Kierowanie do domów pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- Pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- Sporządzanie sprawozdawczości,
- Utworzenie i utrzymanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników,
- Przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- Opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Do zadań własnych gminy należy (art. 17 ustawy, pkt. 2):

- Przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
- Przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
- Prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
- Opracowanie i realizacja projektów socjalnych,
- Podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych,
- Współpraca z powiatowym urzędem pracy.

Oprócz zadań własnych gminy Ustawa wyznacza zadania zlecone z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę. Są to:

- Organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
- Prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- Realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej,
- Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a,
- Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- Wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Pomoc społeczna, jako instytucja polityki społecznej państwa pomaga osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi. Struktura powodów przyznania pomocy klientom Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrówce pozwala jednocześnie na wyodrębnienie głównych problemów społecznych występujących na terenie gminy. Poniższa tabela przedstawia powody przyznania pomocy społecznej na terenie Gminy Dąbrówka w latach 2016-2018.

Tabela 3. Powody przyznania pomocy społecznej przez GOPS w Dąbrówce w latach 2016-2018.

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	Rok 2016		Rok 2017		Rok 2018	
	liczba rodzin ogółem	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin ogółem	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin ogółem	liczba osób w rodzinach
UBÓSTWO	111	311	91	238	71	144
SIEROCTWO	1	2	1	2	2	5
BEZDOMNOŚĆ	1	1	2	3	3	4
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA - W TYM WIELODZIECNOŚĆ	22	122	20	114	13	74
BEZROBOCIE	73	259	43	150	34	93
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	61	141	57	111	45	86
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	63	173	54	132	46	91
BEZRADNOŚĆ - W TYM: RODZINY NIEPEŁNE - RODZINY WIELODZIECNE	21	85	22	71	16	50
PRZEMOC W RODZINIE	4	18	2	11	42	149
POTRZEBA OCHRONY OFIAR HANDLU LUDŹMI	0	0	0	0	0	0
ALKOHOLIZM	27	56	27	62	23	50
NARKOMANIA	0	0	0	0	1	1
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	2	3	3	7	2	2
ZDARZENIE LOSOWE	3	6	2	8	2	5
SYTUACJA KRYZYSOWA	0	0	2	5	0	0

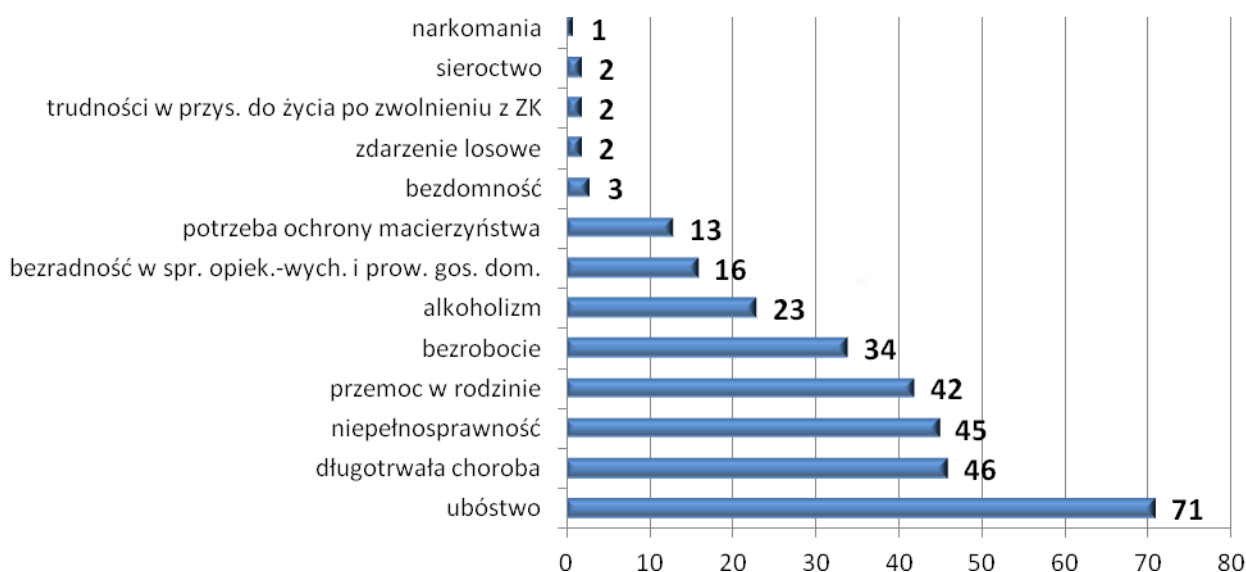
Źródło: Sprawozdanie MRPiPS-03 za 2016, 2017 i 2018 rok.

Analizując dane za lata 2016-2018 możemy zauważyć, że ubóstwo, niepełnosprawność oraz długotrwała choroba są najczęstszymi przyczynami udzielania pomocy. W większości w/w w tabeli powodów trudnej sytuacji życiowej utrzymuje się tendencja malejąca. Należy zauważyć, że w jednej rodzinie może występować więcej niż jedna dysfunkcja.

W powyższej tabeli nie zostały wskazane powody udzielenia pomocy wynikające z realizacji procedury „Niebieskie Karty” w latach 2016 i 2017, które są zamieszczone w sprawozdaniu z realizacji programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Warto wspomnieć, że pracownicy socjalni uczestniczą we wszystkich spotkaniach grup roboczych powołanych do realizacji procedury „Niebieskie Karty”. W 2017 roku zostało uruchomionych 22 Procedury „Niebieskie Karty”.

Poniżej zaprezentowano wykres przedstawiający powody przyznania pomocy społecznej w 2018 roku na terenie gminy Dąbrówka.

Wykres 2. Powody przyznania pomocy społecznej w 2018 roku.

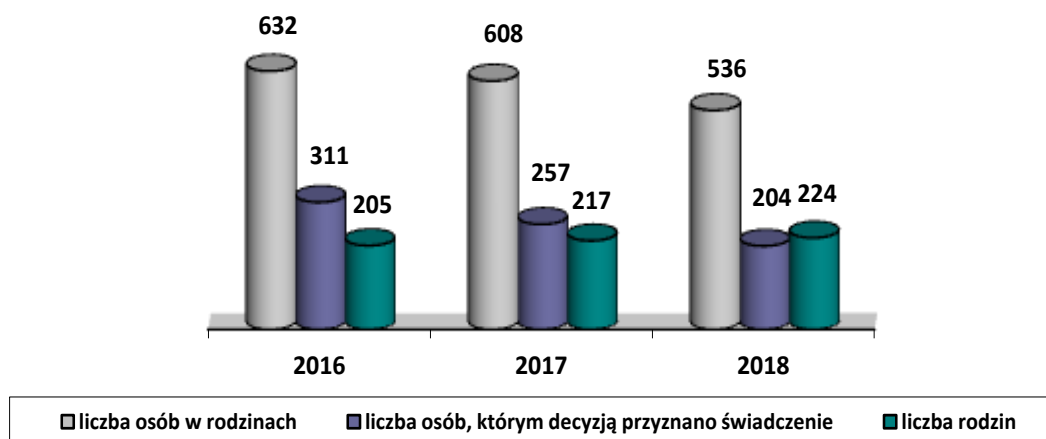
Źródło: Sprawozdanie MRPiPS-03 za 2018 rok.

Prawo do świadczeń z pomocy społecznej przysługuje osobom i rodzinom, których posiadane dochody nie przekraczają kryteriów dochodowych ustalonych w oparciu o próg interwencji socjalnej, przy jednoczesnym wystąpieniu, co najmniej jednej z w/w okoliczności. Od 1 października 2015 roku kryterium dochodowe uprawniające do świadczeń z pomocy społecznej ustalono na poziomie 634 zł w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 514 zł na osobę w rodzinie, zaś od 1 października 2018 r. kryterium dochodowe w pomocy społecznej kształtuje się odpowiednio w wysokościach 701 zł i 528 zł.

Kryterium dochodowe stosowane jest również przy przyznawaniu świadczeń rodzinnych i świadczeń alimentacyjnych. Zasiłek rodzinny przysługuje, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza 674 zł, a gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie przekracza 764 zł. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują z kolei, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 725 zł. Natomiast świadczenie wychowawcze jest przyznawane na pierwsze dziecko jeżeli dochód na osobę w rodzinie nie przekroczy kwoty 800,00 zł, zaś w przypadku dziecka niepełnosprawnego 1200,00 zł.

Dane szczegółowe dotyczące liczby osób i rodzin objętych pomocą społeczną na terenie gminy Dąbrówka w latach 2016 - 2018 przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Osoby objęte pomocą społeczną w gminie Dąbrówka w latach 2016-2018.

Źródło: Sprawozdanie MRPiPS-03 za 2016, 2017 i 2018 rok.

Na podstawie powyższego wykresu można wywnioskować, że ilość rodzin korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej na przestrzeni ostatnich trzech lat systematycznie rośnie, z 205 rodzin otrzymujących pomoc i wsparcie w 2016 roku do 224 rodzin w 2018 roku. Jednocześnie systematycznie maleje liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie, jak również osób w rodzinach otrzymujących pomoc. Powyższe oznacza, że coraz większą grupę klientów stanowią osoby/rodziny oczekujące wsparcia i pomocy w ramach pracy socjalnej, która realizowana jest bez konieczności wydania decyzji administracyjnej, jak również ze wsparcia korzystają rodziny mniej liczne.

W 2018 roku tylko z **systemu pomocy społecznej** skorzystały 224 rodziny (536 osób w rodzinach), co stanowi 6,6% wszystkich mieszkańców gminy Dąbrówka. W 2017 roku wskaźnik ten był wyższy i wynosił 7,5%, zaś w 2016 roku kształtował się na podobnym poziomie i wynosił 7,8%. Z powyższego wynika, iż w przeciągu 3 lat procentowy udział osób objętych pomocą społeczną w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców zmniejszył się o 1,2%. W przypadku długotrwale korzystających z pomocy społecznej ich liczba osiągnęła poziom 123 osób, co oznacza spadek w stosunku do roku 2017 o 9 osób.

Podstawą przyznania świadczeń z pomocy społecznej było przeprowadzenie wywiadu środowiskowego, czyli zebranie możliwie wszechstronnych informacji o osobie czy rodzinie, ustalenie występujących problemów co pozwoliło na podjęcie właściwych działań i zaplanowanie odpowiedniej formy pomocy. Podczas jego przeprowadzania pracownicy socjalni ustalali sytuację rodzinną, zawodową, zdrowotną członków rodziny, ustalali także dane dotyczące źródeł uzyskiwanych dochodów. Pracownicy socjalni, którzy przeprowadzali wywiad środowiskowy nie ograniczali się tylko do zbierania suchych faktów. Już przy pierwszej wizycie analizowali wraz z klientem sytuację, zastanawiali się nad możliwościami przezwyciężenia problemów, udzielali porad, motywowali do zmiany zachowań, które pomogłyby w dalszym życiu, niejednokrotnie przeprowadzali pierwsze mediacje w sytuacjach konfliktowych. Stosownie do zgłaszanych przez osoby lub rodziny potrzeb oraz biorąc pod uwagę możliwości finansowe Ośrodka przyznawano odpowiednią pomoc.

Poniższa tabela przedstawia poszczególne rodzaje pomocy udzielanej beneficjentom systemu pomocy społecznej w latach 2016 – 2018.

Tabela 4. Rodzaje świadczeń pomocy społecznej udzielanych przez GOPS w Dąbrówce w latach 2016 – 2018.

Rodzaj pomocy	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia			Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinach		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych (ogółem)	311	257	204	186	168	130	579	483	350
w tym:									
- świadczenia pieniężne	123	101	85	111	99	84	248	194	150
- świadczenia niepieniężne	190	159	121	104	88	66	442	355	266
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej - ogółem	x	x	x	185	203	224	566	565	536
w tym:									
wyłącznie w postaci pracy socjalnej	x	x	x	19	49	94	53	125	186

Źródło: Sprawozdanie MRPiPS-03 za rok 2016, 2017 i 2018.

W zakresie przyznawania świadczeń pieniężnych i niepieniężnych na przestrzeni lat 2016-2018 liczba osób którym przyznano decyzją świadczenia systematycznie spada (w 2018 r. można zaobserwować spadek w stosunku do 2016 r. o 107 osób). Podobna sytuacja wystąpiła w przypadku liczby rodzin którym przyznano świadczenia i liczby osób w rodzinach. Odmienne natomiast kształtuje się sytuacja dotycząca osób i rodzin korzystających z pomocy udzielanej w postaci pracy socjalnej, gdzie widoczne jest systematyczne zwiększenia liczby rodzin jak i osób w rodzinach otrzymujących pomoc w tej formie.

Świadczeniami pieniężnymi z pomocy społecznej są: świadczenia pieniężne w formie zasiłków stałych, okresowych, celowych, specjalnych zasiłków celowych, zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie, pomoc na usamodzielnienie oraz kontynuowanie nauki, świadczenia pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla uchodźców, wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznawane przez sąd.¹ Wymienione formy pomocy są najbardziej pożądane wśród beneficjentów pomocy. Jednakże ze względu na to, iż stanowią łatwą i elastyczną formę pomocy, najbardziej od niej uzależniają i często są traktowane, jako źródło dochodu, a nie przejściowe wsparcie. Mogą powodować wśród beneficjentów przyjęcie biernej postawy w rozwiązywaniu problemów życiowych.

Świadczeniami niepieniężnymi są: praca socjalna, bilet kredytowany, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składki na ubezpieczenie społeczne, pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie, sprawienie pogrzebu, poradnictwo specjalistyczne, interwencja kryzysowa, schronienie, posiłek, niezbędne ubranie, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy, specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia, mieszkanie chronione, pobyt i usługi w domu pomocy społecznej, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie – w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych².

Do najczęściej udzielanych świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej należą:

- zasiłek stały jest to świadczenie przysługujące na podstawie art. 37 ustawy o pomocy społecznej osobom samotnie gospodarujących, niezdolnym do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnym do pracy oraz

¹ Art. 36 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej.

² Tamże.

osobom pozostającym w rodzinach, niezdolnym do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnym do pracy spełniającym kryterium dochodowe i stanowi uzupełnienie dochodu tych osób do kryterium ustawowego.

- zasiłek okresowy jest to świadczenie, które przysługuje na podstawie art. 38 ustawy o pomocy społecznej i przeznaczone jest dla osób i rodzin bez dochodów lub o dochodach niższych niż ustawowe kryterium, przysługujący ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Okres, na jaki jest przyznany zasiłek okresowy, ustala Ośrodek Pomocy Społecznej na podstawie okoliczności sprawy.

- zasiłek celowy jest to świadczenie przyznawane na podstawie art. 39 ustawy o pomocy społecznej na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Osobom bezdomnym i innym osobom nieposiadającym dochodu oraz możliwości uzyskania świadczeń zdrowotnych może być przyznany zasiłek celowy na pokrycie części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne. Zasiłek celowy może być przyznany w formie biletu kredytowanego. Zasiłki celowe przyznaje się również w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej osobie lub rodzinie, bez względu na osiągnięty przez nich dochód.

Dane szczegółowe dotyczące udzielonej pomocy w latach 2016-2018 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielane przez GOPS w Dąbrówce w latach 2016 – 2018.

Formy świadczeń		liczba osób			liczba świadczeń		
		2016	2017	2018	2016	2017	2018
pieniężne	zasiłek stały	43	42	36	403	413	381
	zasiłek okresowy	19	15	16	45	34	29
	zasiłek celowy	104	76	67	X	X	X
	w tym zasiłek celowy przyznany w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	20	47	23	48	56	59
niepieniężne	posiłek	232	185	149	25 695	20 657	16 308
	w tym: posiłek przyznany w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	232	185	149	25 695	20 657	16 308
	sprawienie pogrzebu	1	0	0	1	0	0
	składki na ubezpieczenie zdrowotne	34	32		302	318	
	praca socjalna*	185	203	224	X	X	X
	usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	3	6	5	640	668	747
	specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi	2	2	2	588	588	540
	pobyt i usługi w domu pomocy społecznej	8	7	7	77	75	80

*liczba rodzin

Źródło: Sprawozdanie MRPIPS-03 za rok 2016, 2017 i 2018.

Najczęściej udzielaną formą pomocy spośród świadczeń pieniężnych w latach 2016-2018 był **zasiłek celowy**, który jest przyznawany na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Liczba rodzin nim objętych w 2018 roku zmniejszyła się w stosunku do 2016 roku o 37.

Spośród udzielonej pomocy niepieniężnej największą część stanowi **praca socjalna**.

Jest ona jednym z zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym, bez względu na posiadany dochód.

Praca socjalna prowadzona jest:

- o z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej;
- o ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

Praca socjalna jest świadczeniem niepieniężnym. Może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny. W roku 2018 pracownicy socjalni zawarli 30 kontraktów socjalnych mających na celu aktywizację osób starszych i wykluczonych społecznie.

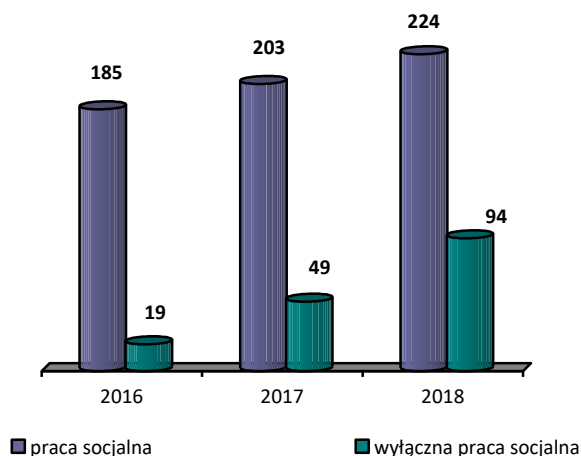
Realizowana jest w oparciu o dokonanie diagnozy sytuacji klienta, opracowanie planu pomocy i wsparcia w zależności od indywidualnej sytuacji oraz posiadanego potencjału osobistego. Ważne jest systemowe i całościowe podejście do osoby i rodziny w zależności od zdiagnozowanych problemów. Praca socjalna najczęściej polega m.in. na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy przy rozwiązywaniu trudnych spraw życiowych, świadczeniu poradnictwa oraz współpracy z innymi podmiotami pomocy społecznej.

W szczególnych przypadkach, z uwagi na złożoność problemów występujących w rodzinach pracownicy socjalni zapewniają osobom wymagającym wsparcia dostęp do kompleksowej pomocy specjalistycznej (psychologiczno-pedagogicznej) oraz współpracowali z różnorodnymi podmiotami z terenu gminy, powiatu i kraju: policją, sądem, kuratorami sądowymi, pedagogami szkolnymi i szkołami, Powiatowym Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, domami pomocy społecznej, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Urzędem Gminy w Dąbrowce, Niepublicznymi Zakładami Opieki Zdrowotnej, Powiatowym Urzędem Pracy, Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, Kasą Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Stowarzyszeniem "Pomoc w Dolinie Dolnego Bugu", Powiślańskim Towarzystwem Społecznym (PTS), Bankiem Żywności SOS w Warszawie, Caritas Parafialnym, Gminnym Centrum Kultury oraz ośrodkami pomocy społecznej z terenu kraju i innymi podmiotami działającymi na rzecz lokalnej społeczności.

W roku 2016 pomocą w postaci pracy socjalnej zostało objętych 185 rodzin, w których zamieszkiwało 566 osób. Udzielono pomocy wyłącznie w postaci pracy socjalnej 19 rodzinom, gdzie przebywało 53 osoby. Natomiast w roku 2018 pomocą w postaci pracy socjalnej zostało objętych 224 rodziny, w których zamieszkiwało 536 osób. Udzielono pomocy wyłącznie w postaci pracy socjalnej 94 rodzinom, gdzie przebywało 186 osób.

Poniższy wykres prezentuje rozkład ilościowy pracy socjalnej i wyłącznej pracy socjalnej w latach 2016, 2017 i 2018.

Wykres 4. Rodziny objęte pracą socjalną i wyłączną pracą socjalną w latach 2016, 2017 i 2018.

Źródło: Sprawozdanie MRPiPS-03 za rok 2016, 2017 i 2018.

Na podstawie powyższego wykresu można wywnioskować, że ilość rodzin korzystających z pomocy w formie pracy socjalnej i wyłącznej pracy socjalnej zwiększa się. Wpływ na taki stan rzeczy ma m.in. poprawa w diagnozowaniu rodzin problemowych przez pracowników socjalnych i odpowiednie motywowanie rodzin do zmian w ich sytuacji życiowej, jak również poprawa zaufania społecznego w stosunku do pracowników socjalnych.

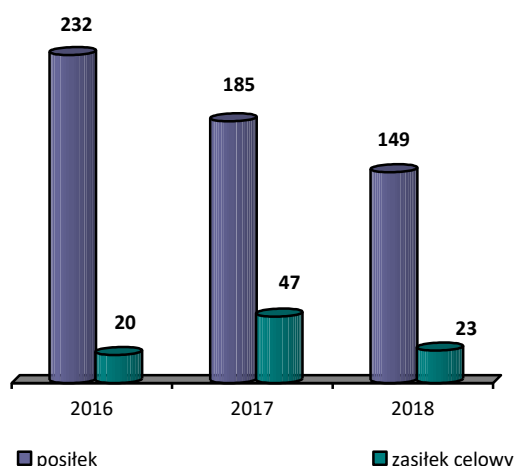
Program rządowy „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

Celem Programu realizowanego na terenie Gminy Dąbrówka w latach 2014 - 2018 było ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach, znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub niepełnosprawnych.

W ramach programu realizowano wsparcie w formie gorących posiłków oraz zasiłków celowych na zakup żywności. Z pomocy w formie posiłku, głównie realizowanego w stołówkach szkolnych dla dzieci i uczniów, w 2016 roku skorzystało 232 osoby, w 2017 było to 185 osób zaś w 2018 - 182 osoby. Natomiast z pomocy w formie zasiłku celowego na zakup żywności w 2016 roku korzystało 20 osób, w 2017 roku było to 47 osób, zaś w 2018 roku 23 osoby. Systematycznie zmienia się liczba osób objęta wsparciem w tej formie.

Poniższy wykres prezentuje dane dotyczące ilości osób korzystających z Programu w latach 2016 – 2018.

Wykres 5. Osoby objęte Programem „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w latach 2016, 2017 i 2018.

Źródło: Sprawozdanie z Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” za rok 2016, 2017 i 2018.

W celu ograniczenia zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin mieszkających na terenie gminy Dąbrówka, w 2014 roku Uchwałą nr XXXII/246/2014 Rady Gminy Dąbrówka z dnia 17 stycznia 2014 roku przyjęto Program osłonowy „Pomoc gminy w zakresie dożywiania na lata 2014-2020”, który przewidywał udzielenie pomocy, gdy uczeń albo dziecko wyraża chęć zjedzenia posiłku. Przyznanie takiej pomocy odbywa się, bez wydania decyzji administracyjnej przyznającej posiłek oraz bez przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego. Ponadto Uchwałą nr XXXII/245/2014 Rada Gminy Dąbrówka z dnia 17 stycznia 2014 roku zdecydowała o podwyższeniu do 150% kryterium dochodowego uprawniającego do skorzystania z pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób i rodzin objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 - 2020. Pozwoliło to na zwiększenie liczby osób i rodzin wymagających zabezpieczenia w zakresie potrzeb żywieniowych w ramach Programu.

Realizacja Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” to najbardziej kompleksowe wsparcie rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej udzielane w ramach systemu pomocy społecznej. Analizując funkcjonowanie Programu na przestrzeni ostatnich kilku lat wskazać należy, że Program zaspokaja potrzeby mieszkańców gminy Dąbrówka w swoim zakresie. Wspomnieć warto w tym miejscu o realizacji na terenie gminy także innych programów żywnościowych opisanych w niniejszym dokumencie, a stanowiących uzupełnienie do Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” takich jak: Program TakRodzina.pl oraz Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa.

Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” zakończył się z końcem 2018 roku, w związku z wejściem w życie nowego programu „Posiłek w szkole i w domu”.

Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze jako zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym, świadczone były osobom, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione z powodu samotności lub braku możliwości zapewnienia jej przez rodzinę. Usługi obejmują pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych, opieki higienicznej, zalecanej przez lekarza pielęgnacji oraz zapewnienia kontaktów z otoczeniem.

W 2018 roku GOPS zatrudniał w ramach umowy zlecenia trzy osoby świadczące usługi w domach 5 podopiecznych. Łącznie została zrealizowanych 747 godzin usług. Osoby korzystające z tych świadczeń w zależności od swojej sytuacji materialnej wnoszą częściową odpłatność za usługi według zasad ustalonych Uchwałą Rady Gminy Dąbrówka nr XXXV/309/2018 z dnia 25.04.2018. Starania podejmowane w przyszłości przez władze Gminy w stosunku do osób starszych powinny mieć na celu zapewnienie właściwej opieki, a więc odpowiednie usługi opiekuńcze, formy aktywności ruchowej, a także zorganizowane formy spędzania wolnego czasu.

W 2018 roku realizowane były także specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Tą formą pomocy zostało objęte dwie osoby dorosłe, jedna z jednostką chorobową - autyzm, a druga z niepełnosprawnością intelektualną. SUO to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb pacjenta, wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. Tego typu świadczenie jest zadaniem zleconym, w całości finansowanym przez budżet państwa. Łącznie została zrealizowanych 540 godzin specjalistycznych usług opiekuńczych.

Domy Pomocy Społecznej

Do domów pomocy społecznej kierowane są osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy przez rodzinę lub w formie usług opiekuńczych.

Dofinansowywanie kosztów pobytu w domach pomocy społecznej jest zadaniem wymagającym dużych nakładów finansowych przy niewielkiej ilości osób korzystających. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej koszty pobytu w domu pomocy społecznej pokrywa sam zainteresowany w wysokości 70% swojego dochodu. Pozostałą kwotę do wysokości całkowitych kosztów utrzymania w placówce dopłaca rodzina i gmina, z której pochodzi osoba umieszczona w domu pomocy społecznej.

Gmina Dąbrówka w 2018 roku opłacała pobyt w domach pomocy społecznej 7 osobom. Łączna kwota, jaką Gmina przeznaczyła na dofinansowanie pobytu w domach pomocy społecznej w 2017 wyniosła 183 587 złotych i utrzymuje się na podobnym poziomie jak w roku poprzednim. Należy zauważyć, że z roku na rok zwiększają się koszty związane z utrzymaniem mieszkańca w domu pomocy społecznej, co może generować zwiększenie wydatków po stronie gminy. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrówce ze względu na ograniczone środki finansowe stara się maksymalnie długo zapewniać pomoc usługową w miejscu zamieszkania.

Inne działania w obszarze pomocy społecznej

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrówce w 2018 roku zrealizował drugą edycję **projektu socjalnego „Aktywny i bezpieczny senior - śladami historii”**. Jego adresatami była grupa 30 osób w wieku 60+. Głównym celem projektu było podniesienie aktywności społecznej oraz wiedzy na temat bezpieczeństwa osób starszych zamieszkujących na terenie gminy Dąbrówka. W trakcie realizacji projektu podjęto następujące działania:

- zwiedzanie Skansenu w Kuligowie,
- spotkanie z Kabaretem „Moherowe Berety”,
- prelekcja „Bezpieczny senior” - spotkanie z policjantem – mające na celu przedstawienie zasad bezpieczeństwa, stosowania różnych form ochrony siebie i swojego majątku,
- warsztat nordic walking,
- udział Seniorów w koncercie na 100- lecie odzyskania niepodległości,
- zwiedzanie Muzeum Powstania Warszawskiego,
- spotkanie wigilijne podsumowujące projekt socjalny powiązane z koncertem filharmonii przygotowanym przez GCK w Dąbrówce.

Działania na rzecz osób starszych realizowane przez GOPS w Dąbrówce wspierało także funkcjonujące na terenie Gminy Stowarzyszenie Powiślańskie Towarzystwo Społeczne (PTS), w ramach którego realizowano Program „Asystent Seniora”, umożliwiający osobom starszym i samotnym skorzystanie z pomocy terapeutycznej, psychologicznej i rehabilitacyjnej. Stowarzyszenie podejmowało także inne działania skierowane do seniorów i związane z organizacją ich czasu wolnego takie jak: gimnastyka, zajęcia wokalne itp.

Działania w obszarze świadczenia pomocy społecznej, które skierowane są do wszystkich mieszkańców potrzebujących wsparcia realizowane przez GOPS w Dąbrówce wspiera także funkcjonujące na terenie Gminy Stowarzyszenie „Pomoc w Dolinie Dolnego Bugu”. Podmiot ten organizuje między innymi pomoc żywnościową dla mieszkańców.

„Pomoc żywnościowa dla najbardziej potrzebujących mieszkańców Gminy Dąbrówka”

Realizacja tego Programu to inicjatywa władz Gminy i Stowarzyszenia „Pomoc w Dolinie Dolnego Bugu” mająca na celu pozyskiwanie, magazynowanie oraz dystrybucję żywności na rzecz najbardziej potrzebujących mieszkańców gminy Dąbrówka. Działania odbywały się w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa – Podprogram 2015 i Podprogram 2016, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym 2014-2020 (FEAD). Pomocą żywnościową objęte są osoby i rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej i spełniające kryterium dochodowe tj.: od 1 października 2015 r. do końca 2016 roku - 951 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 771 zł dla osoby w rodzinie. Kryterium dochodowe uległo podwyższeniu w styczniu 2017 roku i do 30 września 2018 roku wynosiło 1 268 zł dla osoby samotnie gospodarującej oraz 1 028 dla osoby w rodzinie, natomiast od 1 października 2018 roku wynosi obecnie 1 402 zł dla osoby samotnie gospodarującej oraz 1 056 dla osoby w rodzinie. Pomoc udzielana była w ramach Programu w postaci artykułów spożywczych, które były przekazywane osobom najbardziej potrzebującym bezpłatnie. Dodatkowo poza dystrybucją żywności prowadzone są w Programie działania towarzyszące, mające na celu włączenie społeczne podopiecznych.

Pomoc żywnościowa to najbardziej kompleksowe wsparcie rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej udzielane w ramach systemu pomocy społecznej. PO PŻ jest to najbardziej wymierne wsparcie rodzin potrzebujących, bowiem są to artykuły pierwszej potrzeby w każdym gospodarstwie domowym. Dzięki takiej pomocy zaoszczędzone środki budżetów własnych rodziny będą mogły przeznaczyć na inne potrzeby.

Z informacji Stowarzyszenia „Pomoc w Dolinie Dolnego Bugu” wynika, że w 2015 roku bezpośrednia pomoc żywnościowa w ramach PO PŻ została udzielona 548 mieszkańcom gminy Dąbrówka, w 2016 roku najwięcej osób odebrało żywność w kwietniu - było to 496 osób, a w 2017 roku 476 osób, zaś w 2018 roku 489 osób. Średniomiesięcznie z pomocy żywnościowej korzysta ponad 450 osób uprawnionych, posiadających odpowiednie skierowania z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrówce.

W 2015 roku przekazano ponad 31 ton artykułów spożywczych o łącznej wartości 104 240,23 zł, w 2016 roku przekazano już ponad 40 ton żywności na kwotę 167 422,54 zł, w 2017 roku przekazano ok. 20 ton żywności na kwotę 102 547,01 zł, natomiast w 2018 roku przekazano ok. 21 ton żywności na kwotę 107 620,09 zł.

Organizacja pomocy żywnościowej współfinansowana jest ze środków Urzędu Gminy w Dąbrówce w ramach otwartego konkursu ofert na zlecenie realizacji zadania publicznego z zakresu pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób, pod tytułem: „Pomoc żywnościowa dla najbardziej potrzebujących mieszkańców Gminy Dąbrówka”. W 2015 roku dofinansowanie do realizacji zadania wyniosło 7 497,00, w 2016 roku 13 826,54 zł, w 2017 roku było to 14 994,00 zł, zaś w 2018 roku dofinansowanie do realizacji zadania wyniosło 24 267,31 zł, co stanowiło ok. 86% całkowitych kosztów realizacji zadania przez Stowarzyszenie. Wzrost kosztów realizacji zadania wynika m.in. zwiększenia kosztów dowozu żywności czy większe koszty związane z koordynacją zadania.

Pomoc specjalistyczna

Wsparcie w formie poradnictwa specjalistycznego realizowane jest w głównej mierze w ramach Gminnego Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego w Dąbrówce. Punkt ten świadczy pomoc psychologiczną, oraz wsparcie osób uzależnionych od alkoholu/substancji psychoaktywnych i ich rodzin. Dodatkowo w Punkcie świadczone jest wsparcie dla rodzin z problemem przemocy w rodzinie.

Gminny Punkt Konsultacyjny finansowany jest ze środków Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii.

Ponadto mieszkańcy gminy Dąbrówka mają możliwość skorzystania z bezpłatnej pomocy specjalistów z Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Zielonce, Specjalistycznej Poradni Rodzinnej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie oraz innych instytucji i organizacji pozarządowych działających na terenie powiatu wołomińskiego.

5. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH

Obsługa świadczeń rodzinnych jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej. Oznacza to, iż ciężar finansowy w tym zakresie spoczywa na budżecie państwa co do samych świadczeń, koszty obsługi są w części finansowane przez gminę. Organami właściwymi do załatwiania spraw indywidualnych i wypłaty świadczeń rodzinnych są gminy. Wójt Gminy Dąbrówka działając na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003 roku upoważnił Kierownika GOPS do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń rodzinnych, a także do wydawania decyzji w tych sprawach. Tym samym zlecił realizację ustawy o świadczeniach rodzinnych pracownikom Ośrodka.

System świadczeń rodzinnych to poza ubezpieczeniowy system świadczeń socjalnych wspierających rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej, wychowujące dzieci uczęszczające do szkoły, w tym niepełnosprawne. Warto przy tym dodać, iż świadczenia rodzinne stanowią odrębny od świadczeń z pomocy społecznej system, mający na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka. Świadczeniami rodzinnymi są: zasiłek rodzinny i dodatki do tego zasiłku, świadczenie rodzicielskie (od 2016 roku), świadczenia opiekuńcze w postaci zasiłku pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego (od 2013 roku) i świadczenia pielęgnacyjnego oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.

W roku sprawozdawczym z systemu świadczeń rodzinnych skorzystało **2 150** świadczeniobiorców, którym przyznano **16 716** świadczeń na łączną kwotę **2 882 000** zł.

Dla porównania w 2017 roku z systemu świadczeń rodzinnych skorzystało **2 598** świadczeniobiorców, którym przyznano **17 356** świadczeń na łączną kwotę **2 848 612** zł.

W okresie 2015 – 2017 liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne ulegała wahaniom. W 2015 roku z systemu świadczeń rodzinnych korzystało 558 rodzin, w 2016 roku 668 rodzin zaś w roku 2017 było to 650 rodzin. Znaczne zwiększenie (o 110 rodzin w stosunku do roku 2015) liczby rodzin pobierających świadczenia rodzinne w 2016 roku wpłynęło na kwotę wypłacanych świadczeń rodzinnych. Przyczyną takiego stanu rzeczy był wzrost od 1 listopada 2015 roku kryterium dochodowego i podwyższenie wysokości świadczenia pielęgnacyjnego oraz wprowadzenie od 1 stycznia 2016 r. mechanizmu „złotówka za złotówkę” oraz świadczenia rodzicielskiego a także wdrożenie od 1 kwietnia 2016 r. Programu „Rodzina 500+”.

W okresie 2016 – 2018 liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne ulegała wahaniom. W 2016 roku z systemu świadczeń rodzinnych korzystało 668 rodzin, w 2017 roku 650 rodzin zaś w roku 2018 było to 624 rodziny.

Liczbę świadczeń oraz kwoty wypłaconych świadczeń rodzinnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Świadczenia rodzinne przyznane przez GOPS w Dąbrówce w latach 2016 – 2018.

Rodzaj świadczenia	Rok 2016		Rok 2017		Rok 2018	
	liczba świadczeń	kwota świadczeń	liczba świadczeń	kwota świadczeń	liczba świadczeń	kwota świadczeń
Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych	14 028	1 614 877 zł	14 477	1 614 877 zł	13 895	1 547 651 zł
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	97	97 000 zł	80	80 000 zł	85	85 000 zł
Świadczenia pielęgnacyjne	451	580 721 zł	438	614 299 zł	480	704 628 zł
Zasiłek pielęgnacyjny (ogółem)	1 979	302 787 zł	2 029	310 284 zł	1 983	313 457 zł
Specjalny zasiłek opiekuńczy (SZO)	4	2 080 zł	24	12 480 zł	34	18 280 zł
Jednorazowe świadczenie „Za życiem”	-	-	-	-	1	4 000 zł
Świadczenie rodzicielskie	224	207 620 zł	227	212 162 zł	225	208 984 zł

Opłacenie składki ubezpieczenia zdrowotnego	181	25 787 zł	146	16 306 zł	164	18 926 zł
Opłacenie składki ubezpieczenia społecznego	279	92 401 zł	274	96 101 zł	270	88 072 zł

Źródło: Sprawozdanie rzeczowo-finansowe z realizacji świadczeń rodzinnych za rok 2016, 2017 i 2018.

6. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU POMOCY OSOBOM UPRAWNIONYM DO ALIMENTÓW

Kolejną formą wsparcia realizowaną przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrowce są świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Ta pomoc finansowa świadczona jest zgodnie z ustawą z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Bezskuteczność egzekucji w rozumieniu ww. ustawy oznacza egzekucję, w wyniku, której w okresie ostatnich dwóch miesięcy nie wyegzekwowano pełnej należności z tytułu zaległych i bieżących zobowiązań alimentacyjnych. Liczbę rodzin korzystających ze świadczeń alimentacyjnych oraz liczbę i kwoty wypłacanych świadczeń alimentacyjnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie Dąbrowka w latach 2016-2018.

	2016	2017	2018
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	22	24	20
Liczba świadczeń	420	372	351
Kwota świadczeń w zł	174 703 zł	154 950 zł	151 200 zł

Źródło: Sprawozdanie z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów za rok 2016, 2017 i 2018.

Na przestrzeni lat 2016-2018 liczba rodzin, którym przyznano świadczenie ulegała zmianom i wynosiła w 2016 roku 22 rodziny, w 2017 roku 24 rodziny a w 2018 roku 20 rodzin. W 2018 r. w stosunku do poprzednich lat zmniejszeniu uległa liczba oraz kwota świadczeń. Było to spowodowane m.in. przekroczeniem kryterium dochodowego, w związku z podjęciem nowego zatrudnienia przez członka rodziny. Ponadto w roku 2018 podejmowane były działania wobec 31 dłużników alimentacyjnych, takie jak: ustalanie miejsca pobytu dłużnika alimentacyjnego, przeprowadzanie wywiadów alimentacyjnych z dłużnikami, informowanie komornika sądowego o zadłużeniu oraz aktualnej sytuacji dłużnika, zobowiązanie dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się w Urzędzie pracy jako bezrobotny albo poszukujący pracy, informowanie PUP o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika, skierowanie do starosty wniosku o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego, złożenie do Prokuratury wniosku o ściganie dłużnika alimentacyjnego, przekazywanie do BIGów informacji gospodarczej o zobowiązaniach dłużników alimentacyjnych.

W wyniku prowadzonych postępowań w roku 2016 odzyskano 42 354,59 zł, w 2017 roku 28 580,24 zł, zaś w 2018 roku 39 955,89 zł z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

7. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU USTAWY O POMOCY PAŃSTWA W WYCHOWYWANIU DZIECI - PROGRAM "RODZINA 500+"

W dniu 1 kwietnia 2016 roku weszła w życie ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, która określa warunki nabywania prawa do świadczenia wychowawczego oraz zasady jego przyznawania i wypłacania. Ponadto ustawa określa podmioty odpowiedzialne za realizację zadania oraz jego finansowanie, a także wprowadza zmiany w innych przepisach np. w ustawie o pomocy społecznej.

Program „Rodzina 500 plus” to systemowe wsparcie polskich rodzin realizowane przez gminę jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej. Świadczenie wychowawcze w wysokości 500 zł rodzice otrzymują niezależnie od dochodu na drugie i kolejne dzieci do ukończenia przez nie 18. roku życia. W przypadku rodzin z dochodem poniżej 800 zł na osobę lub 1200 zł w przypadku wychowywania w rodzinie dziecka niepełnosprawnego wsparcie rodzina otrzymuje także na pierwsze dziecko, czyli najstarsze lub jedyne dziecko w wieku do ukończenia 18. roku życia.

Zgodnie z przepisami art. 4 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Ustawodawca, określając osoby uprawnione, wskazał, że świadczenie wychowawcze przysługuje matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka.

Ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci wykazuje wiele podobieństw do ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, dlatego jednostką odpowiedzialną za realizację zadania na terenie gminy Dąbrówka został wyznaczony Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Wdrożenie ustawy wymagało podjęcia działań zmierzających do zapewnienia sprawnej obsługi interesantów tj. remont pomieszczeń GOPS, wygospodarowanie na parterze budynku Urzędu Gminy w Dąbrówce biura, w którym m.in. realizowany jest Program "Rodzina 500 plus", czy przeprowadzenie naboru na stanowisko ds. obsługi świadczenia wychowawczego. Realizacja tak dużego zadania jakim jest Program "Rodzina 500+" w gminie Dąbrówka wymaga zaangażowania pięciu pracowników Ośrodka oraz wsparcia ze strony stażysty skierowanego z Urzędu Pracy w Radzyminie.

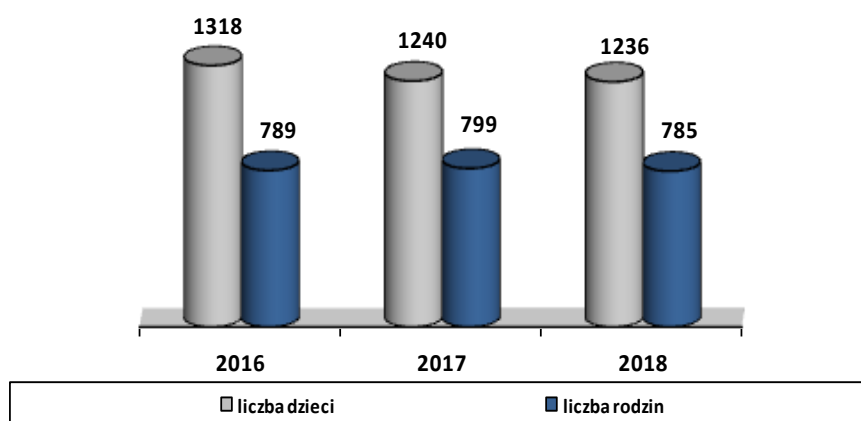
Świadczenie przyznawane jest na wniosek. Można złożyć go w urzędzie lub przez Internet za pomocą jednego z czterech kanałów: bankowości elektronicznej, PUE ZUS, Emp@tii lub EPUAP. Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej dąży do usprawnienia systemu składania wniosków i w tym celu organy prowadzące postępowania w sprawach przyznania świadczenia wychowawczego jak również świadczeń rodzinnych zobowiązane zostały do samodzielnego pozyskiwania informacji o wysokości dochodu osiągniętego w roku bazowym oraz informacji o wysokości składki zdrowotnej z organu emerytalno-rentowego co jest dużym ułatwieniem dla wnioskodawców w stosunku do lat ubiegłych.

Program „Rodzina 500 plus” jest zgodny z dotychczasową, unijną praktyką koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, która eliminuje sytuacje jednoczesnego pobierania świadczeń w więcej niż jednym kraju. Oznacza to, że świadczenie wychowawcze nie będzie przysługiwać, jeżeli rodzina otrzymuje za granicą świadczenie o podobnym charakterze. Rodzice składający wniosek o przyznanie świadczenia są również zobowiązani do informowania o każdej zmianie mającej wpływ na prawo do tego świadczenia, w tym również o zmianie miejsca zamieszkania.

W Gminie Dąbrówka w 2016 roku rodzice i opiekunowie złożyli 875 wniosków o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego, i wydanych zostało 906 decyzji administracyjnych. Natomiast w roku 2017 wpłynęło 910 wniosków, a wydano 972 decyzje. W roku 2018 złożono również 910 wniosków o świadczenie wychowawcze. Wydano 959 decyzji. Rodzinom przekazane zostały środki finansowe w ramach Programu w 2016 roku, na kwotę 5 630 345,00 zł., dla 1318 dzieci, wsparcie otrzymało 813 rodzin. W 2017 roku na realizację Programu wydatkowano 7 650 886,00 zł, dla 1240 dzieci, zaś wsparciem objęto 815 rodzin, natomiast w 2018 r. rodzinom przekazano kwotę 7 219 817,20 zł, dla 1236 dzieci z 785 rodzin.

Poniższy wykres przedstawia liczbę dzieci na które są pobierane świadczenia, oraz liczbę rodzin korzystających z Programu na terenie Gminy Dąbrówka w latach 2016, 2017 i 2018.

Wykres 6. Realizacja Programu Rodzina 500+ w latach 2016, 2017 i 2018 na terenie Gminy Dąbrówka.

Źródło: System informatyczny TT-Świadczenia Rodzinne.

Liczba rodzin uprawnionych do świadczenia wychowawczego na przestrzeni 2016, 2017 i 2018 roku utrzymuje się na podobnym poziomie. Natomiast liczba dzieci uprawnionych do świadczenia zmieniała się z 1318 dzieci w 2016 roku do 1236 dzieci w 2018 roku. Zmniejszenie ilości dzieci wynika najprawdopodobniej z utraty uprawnień do świadczenia wychowawczego w związku z ukończeniem przez nie wieku 18 lat oraz przekroczeniem kryterium dochodowego.

8. REALIZACJA PROGRAMU "DOBRY START"

Rządowy program „Dobry start” został wprowadzony 1 czerwca 2018 roku na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”. Świadczenie „Dobry Start” przysługuje raz w roku na rozpoczynające rok szkolny dzieci do ukończenia 20 roku życia. Dzieci niepełnosprawne uczące się w szkole otrzymują je do ukończenia przez nie 24 roku życia. Świadczenie nie przysługuje na dzieci uczęszczające do przedszkola oraz dzieci realizujące roczne przygotowania przedszkolne w tzw. zerówce w przedszkolu lub szkole. Przyznanie świadczenia nie jest uzależnione od dochodu rodziny.

Aby otrzymać wsparcie, należy złożyć wniosek. Może to zrobić matka lub ojciec dziecka, opiekun prawny lub opiekun faktyczny dziecka, a w przypadku dzieci przebywających w pieczy zastępczej – rodzic zastępczy, osoba prowadząca rodzinny dom dziecka lub dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej. Wniosek – podobnie jak wnioski o świadczenie wychowawcze z programu „Rodzina 500+” – można składać od 1 lipca on-line przez stronę Ministerstwa Rodziny empatia.mrpips.gov.pl oraz przez bankowość elektroniczną, a od 1 sierpnia również drogą tradycyjną (papierową). Należy podkreślić, że wniosek złożyć można w nieprzekraczalnym terminie do 30 listopada.

W celu usprawnienia i przyspieszenia procesu przyznawania wyprawki szkolnej zrezygnowano z konieczności wydania i doręczenia decyzji administracyjnej – będą one wydawane jedynie w przypadku odmowy przyznania świadczenia, a także w sprawach nienależnie pobranych świadczeń. Osoby ubiegające się o świadczenie otrzymają informację o jego przyznaniu na podany we wniosku adres e-mail. Jeśli jednak takiego adresu zabraknie, to informację o przyznaniu świadczenia będzie można odebrać osobiście. Co ważne, nieodebranie takiej informacji nie będzie wstrzymywało wypłaty świadczenia z programu „Dobry Start”.

Świadczenie „Dobry Start” jest zwolnione od podatku. Nie podlega egzekucji ani wliczeniu do dochodu przy ustalaniu prawa do świadczeń z innych systemów wsparcia.

Do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrówce wpłynęło **838 wniosków** o ustalenie prawa do świadczenia Dobry Start. W ramach niniejszego programu wypłacono kwotę **382 800 zł**. Ze świadczenia skorzystało **1276 dzieci**.

9. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU USTAWY O SYSTEMIE ŚWIADCZEŃ OPIEKI ZDROWOTNEJ FINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW PUBLICZNYCH

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych na zasadach określonych w ustawie (czyli bezpłatnie, tak jak osoby ubezpieczone) mają prawo osoby inne niż ubezpieczone posiadające obywatelstwo polskie i miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, które spełniają kryterium dochodowe, określone w przepisach o pomocy społecznej.

Wydanie decyzji o ustaleniu prawa do świadczeń opieki zdrowotnej realizowanych ze środków publicznych następuje na wniosek zainteresowanego, a w przypadku stanu nagłego na wniosek świadczeniodawcy udzielającego świadczenia opieki zdrowotnej złożony niezwłocznie po udzieleniu świadczenia.

Wydanie decyzji poprzedzone jest przeprowadzeniem postępowania administracyjnego w tym wywiadu środowiskowego. Celem tej czynności jest m.in. ustalenie czy osoba zainteresowana spełnia kryterium dochodowe zgodnie z ustawą o pomocy społecznej oraz ustalenie czy nie występują dysproporcje między udokumentowaną wysokością dochodu a sytuacją majątkową tej osoby.

W 2016 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrówce wydał łącznie w ramach tego zadania 29 decyzji, w tym 22 decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz 1 decyzję odmowną. W 2017 roku potwierdzono prawo do świadczeń w tej formie 15 osobom, zaś w 2018 roku było to 16 osób. Decyzje wydawane były zarówno na wniosek świadczeniobiorców jak i świadczeniodawców.

10. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU USTAWY O KARCIE DUŻEJ RODZINY

Jednym z działań wpierających rodziny wielodzietne z terenu Gminy Dąbrówka jest realizacja ustawy z dnia 5 grudnia 2014 roku o Karcie Dużej Rodziny oraz udział w Programie Powiatowej Karty Rodziny „Takrodzina.pl”, który został opisany w punkcie 12 niniejszego sprawozdania.

Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny oferuje system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+ zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Jej posiadacze mają możliwość tańszego korzystania z oferty instytucji kultury, ośrodków rekreacyjnych czy księgarni na terenie całego kraju. Posiadanie Karty ułatwia dużym rodzinom dostęp do rekreacji oraz obniża koszty codziennego życia. W praktyce Karta Dużej Rodziny zapewnia zniżki przy zakupie żywności i kosmetyków, odzieży i obuwia, książek, zabawek oraz paliwa. Obniża także koszty rachunków za usług telekomunikacyjne czy bankowe. Pozwala na tańsze przejazdy pociągami i komunikacją publiczną w wybranych miejscowościach. Posiadacze Karty Dużej Rodziny mogą korzystać z oferty w ponad 10 tys. miejsc zgłoszonych przez prawie tysiąc firm i instytucji z całej Polski. Karta przysługuje niezależnie od uzyskiwanych dochodów rodzinom, z co najmniej trójką dzieci³, a od początku 2019 roku również rodzicom, którzy kiedykolwiek mieli na utrzymaniu przynajmniej troje dzieci.

Z danych GOPS wynika, że w roku 2016 wydano 198 karty dla osób uprawnionych, w tym: 73 dla opiekunów, 125 karty dla dzieci. W roku 2017 wydano 101 kart dla osób uprawnionych, w tym: 35 dla opiekunów, 66 karty dla dzieci. Łącznie do 31 grudnia 2017 roku wydano 659 kart. W roku 2018 wydano 149 karty: 58 kart trafiło do opiekunów a 91 kart do dzieci. Od wejścia w życie ustawy o karcie dużej rodziny w 2014 roku do końca 2018 r. ze zniżek mogło skorzystać 148 rodzin. Przyznano 293 karty rodzicom i 481 karty dzieciom.

11. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU POWIATOWEJ KARTY RODZINY „TAKRODZINA.PL” W GMINIE DĄBRÓWKA ZA 2018 ROK

Zgodnie z uchwałą nr XXXIV.265.2014 z dnia 10 kwietnia 2014 r. Gmina Dąbrówka przystąpiła do programu Powiatowej Karty Rodziny TakRodzina.pl. Powiatowa Karta Rodziny jest jednym z zadań w ramach programu polityki prorodzinnej w powiecie wołomińskim. Program ma na celu wzrost społecznej świadomości roli trwałego małżeństwa i rodziny oraz jego wpływu na rozwój społeczeństwa, jak również kształtowania i promowania pozytywnego wizerunku rodziny, przede wszystkim rodziny wielodzietnej⁴. Dodatkowym celem Programu jest zwiększenie szans rozwojowych oraz poprawa warunków życia rodzin wielodzietnych poprzez wprowadzenie różnorodnych uprawnień i systemu ulg dla rodzin. Zgodnie z zasadami Programu Powiatowa

³ www.rodzina.gov.pl

⁴ www.takrodzina.pl

Karta Rodziny „TakRodzina” wydawana jest rodzinom wielodzietnym, w tym wielodzietnym rodzinom zastępczym zamieszkałym na terenie Gminy Dąbrówka, wychowującym, co najmniej troje i więcej dzieci w wieku do 18 roku życia lub do ukończenia 25 roku życia, jeżeli dziecko, które ukończyło 18 lat uczy się lub studiuje.

Zgodnie z uchwałą Rady Gminy Dąbrówka nr XX/159/2016 z dnia 23 września 2016 r. rozszerzono katalog placówek realizujących zniżki dla posiadaczy Powiatowej Karty Rodziny „TakRodzina” o niepubliczne przedszkola z terenu gminy Dąbrówka działające zgodnie z art. 90 ust. 1 b ustawy o systemie oświaty.

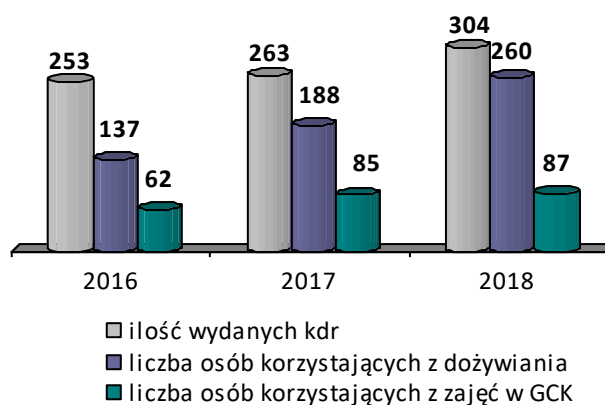
Łącznie od początku realizacji Programu wydano 1097 Kart (w 2018 r. – 304)

Wsparcie dla rodzin wielodzietnych w 2018 roku polegało na:

- 50% zniżce dla posiadacza Powiatowej Karty Rodziny 3+, 4+, 5+, w opłatach za posiłki wydawane dla dzieci z Rodzin Wielodzietnych, bez względu na dochód rodziny, uczęszczających do: przedszkoli publicznych, oddziałów przedszkolnych, szkół podstawowych lub gimnazjów, prowadzonych przez Gminę Dąbrówka działających zgodnie z art. 90 ust. 1 b ustawy o systemie oświaty, za wyjątkiem, gdy dziecko korzysta z innej formy Pomocy dożywiania”,
- 50% zniżce w opłatach za zajęcia prowadzone w Gminnym Centrum Kultury w Dąbrówce.

Poniższy wykres przedstawia ilość wydanych kart w latach 2016, 2017 i 2018 oraz liczbę osób korzystających z poszczególnych zniżek proponowanych w ramach Programu na terenie Gminy Dąbrówka.

Wykres 7. Ilość wydanych kart wraz z liczbą osób korzystających ze zniżek.

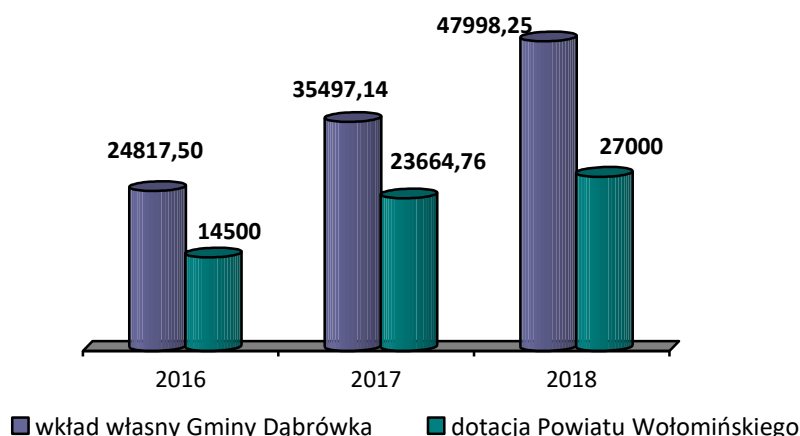

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Programu za 2016, 2017 i 2018 rok.

Na podstawie powyższego wykresy można stwierdzić, że zainteresowanie Programem na terenie gminy Dąbrówka systematycznie rośnie. Ze zniżki oferowanej dla posiadaczy Powiatowej Karty Rodziny w 2016 roku na posiłki w stołówkach szkolnych skorzystało 137 osób, w 2017 roku 188 osób, natomiast w 2018 roku było to już 260 osób. Podobnie kształtuje się wzrost liczby osób korzystających z dofinansowania w zajęciach GCK - w 2016 roku były to 62 osoby, w 2017 nastąpiło zwiększenie do 85 osób, zaś w 2018 do 87 osób. W 2018 roku uprawnionych do zniżek było 129 rodzin, a skorzystało z Karty 347 osób.

Poniższy wykres przedstawia koszty realizacji Programu w rozbiciu na wkład własny Gminy Dąbrówka oraz dotację z Powiatu Wołomińskiego.

Wykres 8. Koszty realizacji Programu TAKrodzina.pl na terenie Gminy Dąbrówka w latach 2016-2018.

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Programu za 2016, 2017 i 2018 rok.

Zgodnie z Regulaminem udzielania gminom z terenu powiatu wołomińskiego dotacji na realizację programu Powiatowej Karty Rodziny TAKrodzina.pl, powiat może udzielić dotacji w wysokości do 40% kosztów realizacji zadania. Całkowita dotacja do realizacji zadania w roku 2016 wyniosła ok. 37%, w 2017 roku 40%, zaś w 2018 roku było to 36%.

12. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU USTAWY O WSPIERANIU RODZINY I SYSTEMIE PIECZY ZASTĘPCZEJ - SPRAWOZDANIE ZA 2018 ROK Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2018-2020

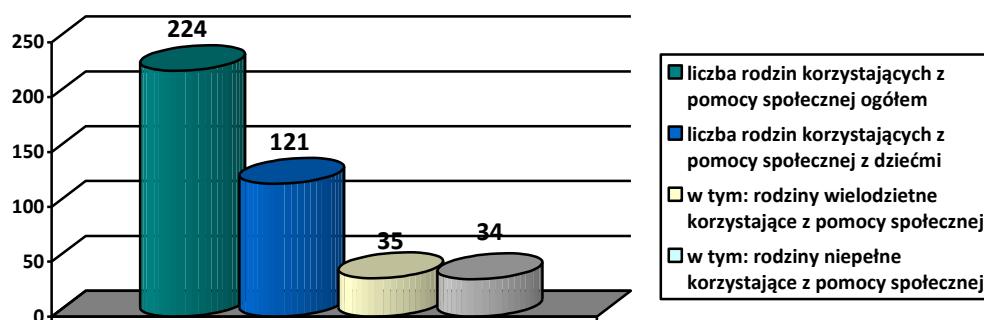
Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminy obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Ustawa wskazuje, że pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania, oraz że wyznaczonym podmiotem może być ośrodek pomocy społecznej. Od 2012 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrówce realizuje powyższe zadania.

W 28 lutego 2018 roku zgodnie z obowiązkiem wynikającym z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej opracował Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020 który został przyjęty Uchwałą nr XXXIV/282/2018 Rady Gminy Dąbrówka. Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach Programu zadania koncentrują się nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej. Praca z rodziną winna być połączona z jej własną aktywnością. Organizując różnorodne formy pomocy na rzecz rodziny wieloprotymowej, należy konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Stąd podstawowym założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku Gminę Dąbrówka zamieszkiwało 8065 mieszkańców, w tym 1918 dzieci i młodzieży w wieku 0 – 18 lat, co stanowi 24% ogółu mieszkańców gminy.

Poniższy wykres przedstawia udział rodzin z dziećmi, rodzin niepełnych i wielodzietnych w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej w 2018 roku.

Wykres 9. Rodziny korzystające z pomocy społecznej w 2018 roku.

Źródło: Sprawozdanie MPiPS-03 za 2018 rok.

W 2018 roku ze świadczeń pomocy społecznej skorzystało ogółem 224 rodzin, w tym 121 rodzin z dziećmi. Z pośród wszystkich rodzin z dziećmi 34 stanowiły rodziny niepełne, zaś 35 to rodziny wielodzietne.

Na przestrzeni ostatnich trzech lat ilość rodzin, w których występuje problem bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego ulegała wahaniom. W 2016 roku w 21 rodzinach zidentyfikowano trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, w roku następnym nastąpiło zwiększenie ilości tych rodzin do 22, zaś w 2018 roku ilość rodzin z tym problemem spadła i wyniosła 16 rodziny. Rodziny z problemami opiekuńczo - wychowawczymi stanowią znaczną część rodzin korzystających z pomocy społecznej na terenie gminy Dąbrówka. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowywaniu dzieci dodatkowo łączy się z różnymi problemami: uzależnienia, przemoc w rodzinie, bezrobocie oraz związane z tym ubóstwo, rodziny niepełne lub wielodzietne, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról społecznych i rodzicielskich. Złe funkcjonowanie rodziny jest częstym powodem zaniedbania przez dzieci nauki, nierealizowania obowiązku szkolnego, demoralizacji oraz niskiej samooceny. Brak odpowiedniego specjalistycznego wsparcia dla takich rodzin powoduje potencjalne zagrożenie związane z koniecznością odebrania dzieci ze środowiska naturalnego i umieszczenia w pieczy zastępczej.

Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i pomocy specjalistycznej może powodować wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Diagnozowanie, zarówno problemów z jakimi borykają się rodziny w gminie Dąbrówka, jak i posiadanych zasobów pozwala na wskazanie form pomocy dla rodzin znajdujących się w sytuacjach zagrożenia i kryzysu. Znajomość posiadanego potencjału oraz rodzaju i dostępności usług daje możliwość formułowania celów i zadań stanowiących spójny system działania na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Jednym z głównych rozwiązań wspierających rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi w ramach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest zatrudnienie **asystenta rodziny**. Zadaniem asystenta jest doprowadzenie do osiągnięcia podstawowej stabilizacji życiowej rodziny tak, aby nie dopuścić do umieszczenia dzieci poza rodziną w placówkach lub rodzinach zastępczych. Jeśli dzieci znajdują się pod pieczęcią zastępczą, rolą asystenta będą działania na rzecz ich jak najszybszego powrotu do rodziny. Rola asystenta rodziny polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie ich samooceny, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składających się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego. Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny tj. rodziców, dzieci, czemu służy indywidualne podejście do rodziny i jej problemów. Należy podkreślić, że asystent rodziny nie przejmuje działań za rodzinę, jedynie wspiera ją w wykonywaniu określonych obowiązków jak i również w podjętych działaniach, pokazuje, jakie efekty przyniesie ich praca oraz ukierunkowuje te działania w taki sposób, aby przyniosły zamierzone efekty.

Od 2013 roku w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dąbrówce zatrudniany jest na umowę zlecenie jeden asystent rodziny. Liczba rodzin, z którymi asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności i wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15-tu. Na uwagę

zasługuje fakt, że wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta w 2016 i 2017 roku wyniosła po 19 rodzin (w rodzinach tych zamieszkiwało 36 dzieci) natomiast w 2018 roku spadła do 11 rodzin. W roku 2018 asystent rodziny zakończył pracę z 3 rodzinami. W pierwszej rodzinie nastąpiło to ze względu na osiągnięcie celów, na skutek działań asystenta rodziny, które doprowadziły do wypracowania i utrwalenia zachowań mających wpływ na poprawę funkcjonowania rodziny jak również wzmocnienia więzi rodzinnych. Wspólnie podjęte działania przyczyniły się do tego, że rodzina zdobyła umiejętności samodzielnego, prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Natomiast w drugiej rodzinie asystent rodziny zakończył pracę ze względu na brak efektów i współpracy rodziny do zmiany sytuacji życiowej. W rodzinie tej jest obecnie sprawowany nadzór kuratorski. Trzecia współpraca została zakończona ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę.

Asystent udzielał wsparcia w poprawie sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, problemów wychowawczych. Prowadził także indywidualne konsultacje wychowawcze dla rodziców i dzieci, motywował do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, poszukiwania i utrzymania zatrudnienia, motywował do udziału w zajęciach warsztatowych dla rodziców, udzielał wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez organizowanie różnego rodzaju zajęć psychoedukacyjnych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrówce w 2018 roku, śladem lat ubiegłych, wnioskuje o dofinansowanie do wynagrodzenia asystenta rodziny w ramach Resortowego Programu „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2018”. Całkowity koszt tego zadania wyniósł 23 352,00 zł, z czego dotacja w ramach Programu wyniosła 4 806,00 zł, w tym środki z Funduszu Pracy 1 357,00 zł. Konieczne jest zapewnienie środków na realizację tego zadania w postaci wkładu własnego do Programu w przyszłym roku, tym bardziej, że od stycznia 2015 r. jest ono obligatoryjnym zadaniem gminy.

Na podstawie informacji uzyskanych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie (wg stanu na dzień 31.12.2018 r.) wynika, że na terenie gminy Dąbrówka 4 dzieci przebywa w rodzinnej pieczy zastępczej.

Jednym z zadań nałożonych na samorząd gminny z zakresu pieczy zastępczej jest współfinansowanie kosztów pobytu dziecka w szeroko rozumianej pieczy zastępczej. Wydatki te gmina ponosi w wysokości 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 50% w trzecim roku i następnym latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej, całkowitych wydatków na opiekę i wychowanie dziecka. W 2018 roku gmina Dąbrówka poniosła wydatki w wysokości 10 838,19 zł w związku z pobytem 4 dzieci w rodzinach zastępczych.

Z powyższych analiz wynika, że problem związany z zagrożeniem umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej na terenie gminy Dąbrówka jest widoczny. Dlatego tak bardzo istotne jest podjęcie stosownych rozwiązań, które będzie miało na celu zapobieganie rozszerzaniu się problemu jak również jego systematycznemu niwelowaniu. Udzielenie pomocy nie powinno ograniczać się tylko do sytuacji kryzysowych. Należy podejmować działania o charakterze prewencyjnym i profilaktycznym. Głównym zadaniem i istotą działań pomocowych powinno być przeciwdziałanie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

Z dniem 1 stycznia 2017 roku weszła w życie ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem” - przepisy prawa dotyczą wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej oraz instrumentów polityki na rzecz rodziny, np.: zapewnienie dostępu do informacji w zakresie rozwiązań wspierających rodziny oraz kobiety w ciąży, jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, odpowiednich świadczeń opieki zdrowotnej dla dziecka, ze szczególnym uwzględnieniem dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Ustawa zakłada także, że rodziny uprawnione mogą zostać objęte pomocą asystentów rodziny, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Nowe rozwiązanie prawne zapewnia dostęp do poradnictwa w zakresie wspierania rodziny. W jego ramach będzie można skorzystać ze wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej (w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych), a także poradnictwa w zakresie przewycięzania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej. Dostępną pomoc koordynować ma asystent rodziny, którego zadaniem będzie: wsparcie i towarzyszenie emocjonalne, zapoznanie kobiety w ciąży i rodziny z Informatorem „Uprawnienia w ramach

ustawy dla kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” dotyczącym możliwości wsparcia, opracowanie wspólnie z kobietą i rodziną indywidualnego katalogu możliwego wsparcia, koordynacja poradnictwa i wsparcia dla kobiet i rodziny, występowanie do podmiotów w celu umożliwienia skorzystania ze wsparcia (na żądanie i na podstawie pisemnego upoważnienia). Trudno jest jednoznacznie określić liczbę rodzin potrzebujących tego rodzaju wsparcia, niezbędne zasoby kadrowe i koszty realizacji zadania. Obecnie obserwujemy pojawienie się w rodzinach wielu problemów i trudności, które niejednokrotnie prowadzą do destabilizacji i rozpadu więzi rodzinnych co na pewno przyczyni się do rozwijania kierunku różnych form pomocowych. W 2018 roku z jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu skorzystała 1 rodzina.

Rodziny znajdujące się w trudnych sytuacjach życiowych związanych z przemocą w rodzinie czy problemem uzależnień mogą liczyć na wsparcie i pomoc ze strony Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Współpraca specjalistów w ramach Zespołu i Komisji daje możliwość wdrażania interdyscyplinarnych równoległych działań naprawczych w rodzinie. Jednocześnie na terenie Gminy Dąbrówka funkcjonuje Gminny Punkt Konsultacyjno-Informacyjny w ramach, którego udzielana jest specjalistyczna pomoc psychologiczna i terapeutyczna.

Według danych Sądu Rejonowego w Wołominie III Wydział Rodzinny i Nieletnich na terenie gminy Dąbrówka w 2018 roku 4 rodzin objęto nadzorem kuratora sądowego, w związku z ograniczeniem rodzicom władzy rodzicielskiej nad małoletnimi oraz przeprowadzono 28 wywiadów środowiskowych, w związku z wnioskiem o wgląd w sytuację małoletnich, złożonym przez Komisariat Policji w Radzyminie i Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrówce.

Mówiąc o rodzinie musimy spojrzeć na nią szerzej nie ograniczając się tylko do tzw. rodzin dysfunkcyjnych. W obecnej sytuacji demograficznej naszego kraju (starzenie się społeczeństwa) należy podjąć wszelkie działania promujące rodzicielstwo. Jednym z takich działań wspierających rodziny w tym zakresie jest realizacja programów Powiatowej Karty Rodziny Takrodzina.pl oraz Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny. Karty te oferują system zniżek oraz dodatkowych uprawnień, przez instytucje, które podjęły współpracę w tym zakresie. Z danych GOPS wynika, że łącznie od początku realizacji Programu do 31.12.2018 roku wydano 1097 kart (w tym: 2018 roku- 304) dla osób uprawnionych w ramach Programu Takrodzina.pl oraz 808 kart (w tym: 2018 roku 149) ogólnopolskich dla osób uprawnionych z terenu gminy Dąbrówka.

Kolejnymi instytucjami realizującymi działania na rzecz dziecka i rodziny na terenie gminy Dąbrówka są placówki oświatowe i instytucje kultury.

Na terenie gminy Dąbrówka w 2018 roku funkcjonowało przedszkole samorządowe w którym przebywa 112 dzieci, 4 szkoły podstawowe z 2 oddziałami przedszkolnymi do których uczęszcza 911 dzieci oraz oddziały gimnazjalne w których opieką dydaktyczną – wychowawczą objętych było 96 uczniów. Ponadto w gminie działa przedszkole niepubliczne do którego może uczęszczało 99 dzieci. Placówki oświatowe wspierają także rodziny w sferze opiekuńczo - wychowawczej. Ich celem oprócz edukacji, która jest ich głównym i priorytetowym zadaniem jest także wspieranie rodziców w wychowywaniu młodego pokolenia. Placówki te wzmacniają i utrwalają pozytywne wartości, pokazując młodemu pokoleniu jakimi wartościami powinni kierować się w życiu. W placówkach tych zatrudnieni są pedagodzy, logopedzi, psychologowie. Przy szkołach działało 5 świetlic oraz stołówki szkolne. Ponadto szkoły oferują szeroki zakres zajęć dodatkowych i wspierających w postaci różnorodnych kół zainteresowań i przedmiotowych, zajęć sportowych, zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, zajęć profilaktyczno -wychowawczych i wiele innych. Bardzo dużo mówi się o szkodliwości nadużywania alkoholu, narkotyków jak i również neguje się zachowania przemocowe.

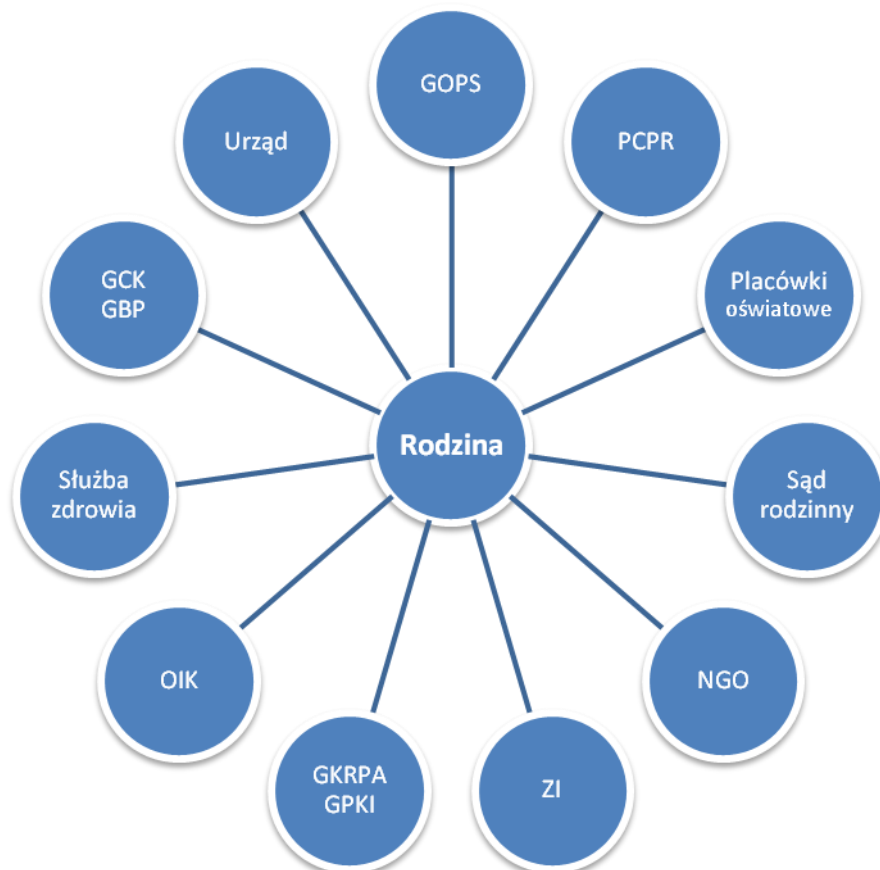
Dużym zainteresowaniem wśród dzieci, młodzieży a także dorosłych cieszą się przedsięwzięcia oferowane przez Gminne Centrum Kultury i Gminną Bibliotekę Publiczną w Dąbrówce. Szeroka gama zajęć stałych, spotkań, koncertów itp. niewątpliwie przyczynia się do świadomego rozwoju intelektualnego, wrażliwości artystycznej oraz poczucia wspólnoty i przynależności do lokalnej społeczności. Uczestnicy mają możliwość zaspokajania również potrzeb czytelniczych i informacyjnych. Obie instytucje skupiają się na upowszechnianiu kultury i czytelnictwa, co niewątpliwie przekłada się na prawidłowy rozwój uczestników.

Wszystkie działania są skoncentrowane na pomocy rodzinie biologicznej, a istotą podejmowanych działań jest wspieranie, a nie zastępowanie rodziny biologicznej. Efektywna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiece i wychowywaniu dzieci oraz ich skuteczna ochrona jest możliwa poprzez współpracę specjalistów,

instytucji, organizacji działających na rzecz dziecka i rodziny oraz realizację interdyscyplinarnych działań zmierzających do rozwoju systemu opieki nad dzieckiem i rodziną.

Poniżej wykres prezentujący lokalny system wsparcia rodziny w ujęciu instytucji działających w obszarze wsparcia rodziny na terenie gminy Dąbrowka.

Wykres 10. Lokalny system wsparcia rodziny.

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

NGO – organizacje pozarządowe

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

GKRPA – Gminna Komicja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GPKI – Gminny Punkt konsultacyjno-informacyjny

OIK – Ośrodek Interwencji Kryzysowej

GCK – Gminne Centrum Kultury

GBP – Gminna Biblioteka Publiczna

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Gminnego Programu Wspierania Rodziny.

Lokalny system wspierania rodziny opiera się na intensywnej współpracy wszystkich jednostek zaangażowanych w działania na rzecz rodziny oraz realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny. Wszystkie działania w Programie są skoncentrowane na pomocy rodzinie biologicznej, a istotą podejmowanych działań jest wspieranie, a nie zastępowanie rodziny biologicznej. Efektywna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiece i wychowywaniu dzieci oraz ich skuteczna ochrona jest możliwa poprzez współpracę specjalistów, instytucji, organizacji działających na rzecz dziecka i rodziny oraz realizację interdyscyplinarnych działań zmierzających do rozwoju systemu opieki nad dzieckiem i rodziną.

13. SPRAWOZDANIE ZA 2018 ROK Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2017 – 2021

Sprawozdanie to stanowi podsumowanie działań realizowanych w 2018 roku w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2021, zwanego dalej Programem, przyjętego Uchwałą nr VII/42/2011 Rady Gminy Dąbrówka z dnia 3 czerwca 2011 r. oraz działalności Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, zwanego dalej Zespołem.

Uchwalenie Programu to zadanie wynikające z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, który nakłada na gminy obowiązek tworzenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Głównym celem Programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności pomocy dla rodzin, w których ten problem występuje. Natomiast do jego zadań należy wprowadzenie w życie szerokiego spektrum działań mających na celu zarówno zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy w rodzinie, jak i przeciwdziałanie temu zjawisku oraz zwiększenie profesjonalizmu służb społecznych w udzielaniu pomocy ofiarom przemocy oraz w podejmowaniu działań wobec sprawców.

Program stanowi integralną część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dąbrówka na lata 2016 - 2021.

Problematyka przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest wielowymiarowa dlatego w ramach Programu realizowane są zadania mające na celu ochronę ofiar przemocy w rodzinie oraz działania skierowane do osób stosujących przemoc w rodzinie. Realizacja Programu ma na celu stworzenie wsparcia i profesjonalnej pomocy, zmierzającej do zwiększenia dostępności i skuteczności zorganizowanych form pomocy dla osób uwikłanych w przemoc, a co za tym idzie zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz stworzenia jednolitego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych, bądź uwikłanych w przemoc w rodzinie.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie wyszczególnia 4 główne cele strategiczne. Do każdego z powyższych celów strategicznych w ramach Programu przyporządkowano cele operacyjne oraz kierunki działań do celów operacyjnych, umożliwiające realizację założeń dokumentu wraz z odpowiednimi wskaźnikami.

Poniżej prezentujemy tabelę dotyczącą zrealizowanych działań w ramach Programu w 2018 roku.

Tabela 8. Realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w 2018 roku.

Cel strategiczny I. Profilaktyka przemocy w rodzinie		
Lp.	Zrealizowane działania	Wskaźniki ilościowe, źródła finansowania
1	<p>Cel operacyjny 1. Podnoszenie świadomości społecznej nt. problemu przemocy w rodzinie</p> <p>Informowanie i edukowanie nt przyczyn, form i skutków przemocy poprzez realizację kampanii informacyjnych, rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (broszur, plakatów, ulotek itp.). Informacje udostępniano na portalu społecznościowym FB, tablicach informacyjnych GOPS Dąbrówka, Urzędu Gminy Dąbrówka, Punktu Konsultacyjnego, placówek oświatowych, przychodni:</p> <p>- udostępnienie na portalu społecznościowym następujących treści:</p> <ul style="list-style-type: none">• film „Jeszcze nie koniec- kat bije po cichu” (2 marca 2018 r.)• udostępnienie członkom Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie artykułu „Przemoc jest cykliczna” 30.10.2018 r.	6 kampanii

	<ul style="list-style-type: none"> • informacji o szkoleniu „Edukator Profilaktyki Uzależnień” - MCPS (20 kwietnia 2018 r.) • film: Kocham. Szanuję (26.04.2018 r.) • Zaproszenie do udziału w projekcie Masz Moc- pokonaj PRZEMOC (27.06.2018 r.) • upowszechnianie informacji nt. przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Schemat przebiegu procedury Niebieskie Karty przygotowany przez Stowarzyszenie Niebieska Linia • Profilaktyczne przedstawienie „Żyj i baw się po trzeźwemu bez przemocy w rodzinie” (oddział przedszkolny , kl. I-III) (48 uczniów) 	
	<p>Realizacja działań informacyjno – edukacyjnych służących ochronie dzieci, osób starszych lub/i niepełnosprawnych przed przemocą w rodzinie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Promowanie kampanii „NIEprzemocownik rozwodowy”(21.08.2018 r.) • „Przemoc w białych rękawiczkach- zawstydzanie dzieci” kampania przygotowana przez Stowarzyszenie Niebieska Linia • artykułu dotyczącego molestowania dzieci (4 kwietnia oraz 24 kwietnia 2018 r.) • kampania „Nie kradnijcie dziecku miłości do mamy i taty” (26.04.2018 r.) • udostępnianie plakatów promujących 30 kwietnia – jako Światowy Dzień Sprzeciwu wobec Bicia Dzieci. Mówmy "NIE" przemocy każdego dnia. Tylko tak możemy stworzyć bezpieczny świat przyjazny dzieciom • Program profilaktyczno-wychowawczy „Spójrz inaczej” • Program „Znajdź właściwe rozwiązanie” (50 uczniów) • Przeprowadzono zajęcia edukacyjne „Gdzie szukać pomocy” (400 uczniów) • Program „Co zrobić z gniewem i złością” (kl. I-III) (120 uczniów) • Program „Dopalaczom i narkotykom mówimy- NIE! (kl. IV-VIII i klasy gimnazjalne) (250 uczniów) 	5 kampanii
	<p>Działania edukacyjne służące modelowaniu prawidłowych funkcji rodziny i wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców</p> <ul style="list-style-type: none"> • uczestnictwo w konferencji „Budowanie sieci wspierającej rodziny- Chrońmy dzieci” organizowanej przez Starostę Wołomińskiego i Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonce. Gościem specjalnym była sędzia Anna Maria Wesołowska (4.10.2018 r.) • zachęcanie do udziału w sympozjum organizowanym przez MCPS „Jak chronić rodzinę przed uzależnieniem i przemocą” (15 marca 2018 r.) • promowanie kampanii „Ranisz mnie kiedy szydzisz z mojego taty. Niszczysz mnie kiedy każesz wybierać” oraz „Cierpię kiedy obrażasz moją mamę. Niszczysz mnie kiedy każesz wybierać”- kampania przygotowana i prowadzona przez Rzecznika Praw Dziecka (26.04.2018 r.) • Zamieszczenie informacji o tworzeniu grupy wsparcia dla żon alkoholików. Zamieszczenie artykułu „Uzależnienie od alkoholu jak żyć z osobą uzależnioną” (27.06. oraz 31.10.2018 r.) • Warsztat umiejętności społecznych dla rodziców w kryzysie rozstania (31.10.2018 r.) • Promowanie warsztatów dla rodziców nastolatków pn „Oswajanie złości” prowadzonych przez Stowarzyszenie Niebieska Linia 	7 kampanii

	<p>(18.06.2018 r.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Warsztaty „Jak być rodzicem nastolatka i nie oszaleć” (18.06.2018 r.) • Program „Jaś i Małgosia na tropie- program domowych detektywów” (60 uczniów) • Warsztaty profilaktyczne „Agresja i przemoc” (klasy I-III) (44 uczniów) • Warsztaty profilaktyczne „Agresja, przemoc, dopalacze” (klasy VII-VIII) (30 uczniów) • Warsztaty profilaktyczne „Agresja (ofiara/sprawca) jak kształtować właściwe relacje z rówieśnikami (kl. I-V) (128 uczniów) 	
	<p>Oddziaływanie na świadków przemocy poprzez informowanie o konieczności i sposobach reagowania na przemoc w rodzinie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poradnik dla świadków przemocy przygotowany przez Stowarzyszenie Niebieska Linia (29.11.2018 r.) • działania profilaktyczne podjęte przez Komisariat Policji w Radzyminie na rzecz dzieci i młodzieży 	<p>1 kampania</p> <p>Rozdysponowano 30 poradników</p> <p>17 spotkań</p>
	<p>Organizacja form spędzania czasu wolnego sprzyjających wzmocnieniu więzi rodzinnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizacja wyjazdu profilaktycznego dla dzieci do Kopalni Soli w Wieliczce (12-13 maja 2018 r.) • Promocja zdrowego stylu życia- formy aktywnego wypoczynku „Dzień Dziecka” 	<p>33 uczestników wyjazdu</p> <p>147 uczniów</p> <p>30 rodziców</p>
	<p>Diagnozowanie i rozwiązywanie konfliktów w rodzinie z zastosowaniem mediacji rodzinnych</p> <ul style="list-style-type: none"> • promowanie mediacji jako sposobu na rozwiązanie konfliktów rodzinnych- zaproszenie na bezpłatne mediacje organizowane przez POIK Zielonka (4 kwietnia 2018 r.) • Promowanie kampanii pogódźmy się na święta, nieodpłatne mediacje w sprawach rodzinnych „Spotkajmy się po latach” (4.12.2018 r.) 	<p>2 kampanie (4 rodziny skorzystały z bezpłatnych mediacji)</p>

Cel strategiczny II. Kompleksowa pomoc i wsparcie dla osób doznających przemocy w rodzinie

Lp.	Zrealizowane działania	Wskaźniki ilościowe, źródła finansowania
1.	W ramach Punktu Konsultacyjnego zatrudniono: konsultanta ds. uzależnień, terapeutę ds. uzależnień, specjalistę z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Liczba przeprowadzonych konsultacji / spotkań: 92 konsultacje 14 konsultant ds. uzależnień, 78 terapeuta ds. uzależnień
2.	Otwarcie Punktu Przyjęć Interesantów Dzielnicowego w Dąbrówce w ramach programu „Dzielnicowy bliżej nas”- 8 czerwca 2018 r.	6 godzin tygodniowo

Cel strategiczny III. Skuteczne procedury interwencyjne i działania skierowane do osób stosujących przemoc w rodzinie		
Lp.	Zrealizowane działania	Wskaźniki ilościowe, źródła finansowania
1.	Kierowanie osób stosujących przemoc do programów korekcyjno - edukacyjnych	2 osoby
2.	Skierowanie do pracy z rodziną uwikłaną w przemoc asystenta rodziny	2 rodziny
3.	Liczba interwencji policyjnych z kategorii "domowych", w tym:	97 interwencji Policji
	Liczba sprawców przemocy zatrzymanych do wytrzeźwienia	12 nietrzeźwych sprawców
	Liczba osób wobec których zaistniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie	8 podejrzanych o stosowanie przemocy
	Liczba prowadzonych postępowań przygotowawczych z art. 207 k.k.	12 prowadzonych postępowań
Cel strategiczny IV. Efektywna współpraca służb na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy		
Lp.	Zrealizowane działania	Wskaźniki ilościowe, źródła finansowania
1.	Spotkania grup roboczych	139 spotkań
2.	Spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	4 spotkania
3.	Współpraca interdyscyplinarna w ramach prac grup roboczych	42 rodziny
4.	Wnioski o wgląd w sytuacje małoletnich złożone do Sądu Rejonowego w Wołominie	7 wniosków
5.	Szkolenie dla rady pedagogicznej „Rozwiązywanie sytuacji trudnych związanych z przemocą rówieśniczą”	1 szkolenie (41 nauczycieli)
6.	Szkolenie dla rady pedagogicznej „Przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym – zażywaniu substancji psychoaktywnych”	1 szkolenie (42 nauczycieli)
7.	Uczestnictwo pracowników socjalnych w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (5 pracowników socjalnych) <ul style="list-style-type: none"> • „ Pracownik OPS jako członek Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych” (23.05.2018 r.)- 1 pracownik socjalny • „Edukator profilaktyki uzależnień” (29-31. 08.2018, 13-14.09.2018, 1-3.10.2018, 18-19.10.2018 r.) - 1 pracownik socjalny • „Pracownik OPS jako członek Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych”(23.05.2018 r.)- 3 pracowników socjalnych • „Praktyczne elementy działania zespołów interdyscyplinarnych” 	14 szkoleń (5 pracowników socjalnych)

	(12.09.2018 r.)- 3 pracowników socjalnych <ul style="list-style-type: none"> • „Prawne aspekty przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz pracy w Zespołach Interdyscyplinarnych” (10.04.2018 r.) - 1 pracownik socjalny • „Przemoc wobec dzieci, formy rozmowy z dzieckiem – ofiarą przemocy, formy wsparcia rodzica wspierającego” (15.05.2018 r.)- 2 pracowników socjalnych • „Przemoc wobec osób starszych” (03.08.2018 r.)- 2 pracowników socjalnych • „Stres i wypalenie zawodowe u osób pracujących z osobami uzależnionymi i ich rodzinami” (19-21.11.2018 r.) - 1 pracownik socjalny 	
--	--	--

Źródło: Opracowanie na podstawie informacji uzyskanych z podmiotów uczestniczących w realizacji Programu.

Wskazane powyżej działania zgodne są z programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017- 2022 zostały podjęte i zrealizowane w roku 2018 r. oraz finansowane w szczególności ze środków GKRPA w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Alkoholizmowi i Narkomanii.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem społecznym towarzyszącym ludziom od początku istnienia instytucji rodziny. Na przestrzeni lat różna była akceptowalność tego zjawiska, natomiast nie ma wątpliwości, że przemoc dotyka zwykle osoby najsłabsze, tj. dzieci, kobiety, a także osoby starsze bądź niepełnosprawne. Według danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrowce liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia waha się pomiędzy 314 w 2017 r. a 224 w 2018 r., przy jednoczesnym wzroście liczby mieszkańców gminy z 8032 w 2017 do 8065 w 2018 r. Z pomocy Ośrodka z powodu trudnej sytuacji związanej z wystąpieniem przemocy w rodzinie skorzystało 42 rodziny z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby 46 rodzin, zaś z powodu niepełnosprawności 45 rodzin. Dane te zawierają liczby rodzin korzystających z wyłącznej pracy socjalnej. Przyczyn tego zjawiska należy szukać w dysfunkcjach życia rodzinnego, nieodpowiednim środowisku wychowawczym oraz transformacji ustrojowej stwarzającej szereg zagrożeń społecznych.

Tabela 9. Szczegółowy wykaz prowadzonych procedur Niebieskiej Karty.

		2017	2018
Liczba procedur kontynuowanych z poprzednich okresów		10	18
Liczba Niebieskich Kart A - razem		22	24
W tym sporządzonych przez:	Jednostki organizacyjne pomocy społecznej	6	6
	Policję	15	17
	Oświatę	0	0
	Służbę zdrowia	0	1
	GKRPA	1	0
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart C		10	20
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart D		11	21
Liczba przypadków odebrania dziecka z rodziny przez pracownika socjalnego wykonującego obowiązki służbowe (art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie)		0	0
Liczba zakończonych procedur Niebieskie Karty RAZEM		14	25
Z powodu	Zakończenia przemocy w rodzinie oraz zrealizowania indywidualnego planu pomocy	2	4
	Braku zasadności podejmowanych działań	12	21

Liczba przekazanych przez ZI/GR zawiadomień do organów ścigania (Policji, Prokuratury) o popełnieniu przestępstwa w związku z użyciem przemocy w rodzinie	3	0
---	---	---

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie z realizacji procedury „Niebieskie Karty” za lata 2017-2018.

Z danych uzyskanych z Komisariatu Policji w Radzyminie wynika, że dzielnicowy regularnie uczestniczył w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz w spotkaniach grup roboczych. Wykonywał również wizyty w środowisku sprawdzające stan bezpieczeństwa osób dotkniętych przemocą, przeprowadzał rozmowy o odpowiedzialności karnej za znęcanie się z osobami wobec której istniało podejrzenie, że stosują przemoc względem najbliższych.

Tabela 10. Działania Policji w ramach Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w 2017 i 2018 roku.

	2017	2018
Liczba interwencji policyjnych z kategorii "domowych", w tym:	139	97
Liczba sprawców przemocy zatrzymanych do wytrzeźwienia	19	12
Liczba osób wobec których zaistniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie	3	8
Liczba prowadzonych postępowań przygotowawczych z art. 207 k.k.	12	12
Liczba podjętych działań profilaktycznych podjętych na rzecz dzieci i młodzieży	8	17
Liczba wniosków o wgląd w sytuację małoletnich	7	7

Źródło: Dane Komisariatu Policji w Radzyminie.

Przemoc w rodzinie wiąże się z różnymi innymi problemami takimi jak uzależnienie od alkoholu, bezrobocie, zaburzenia psychiczne, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Nie oznacza to jednak, że do przemocy dochodzi tylko i wyłącznie w rodzinach problemowych, korzystających z pomocy społecznej, lecz co raz częściej jest to problem występujący w rodzinach dobrze sytuowanych.

Zjawisko przemocy w rodzinie dotyczące społeczność lokalną jest ściśle powiązane z innymi obszarami problemów społecznych, dlatego ich rozwiązywanie powinno być wspólnym interesem uzupełniających się działań specjalistów, instytucji i organizacji, m.in. służby zdrowia, pomocy społecznej, organizacji pozarządowych, placówek oświatowych, policji, sądów czy związków wyznaniowych i Kościołów. Każde z nich ma do czynienia z innym aspektem zjawiska, jednak działając osobno nie doprowadzą do zwiększenia jakości wsparcia społecznego w obszarze przemocy występującej wewnątrz rodzin. Zintegrowanie wszystkich zasobów jednostek i organizacji do realizacji zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie (dalej zwanego Programem) daje szansę stworzenia jednolitej procedury wsparcia osób uwikłanych w przemoc oraz zwiększenie skuteczności udzielanej pomocy. Jednym z podstawowych warunków osiągnięcia tego celu jest zintegrowanie środowiska przy realizacji Programu.

Problematyka przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest wielowymiarowa dlatego w ramach Programu realizowane są zadania mające na celu ochronę ofiar przemocy w rodzinie oraz działania skierowane do osób stosujących przemoc w rodzinie. Realizacja Programu ma na celu stworzenie wsparcia i profesjonalnej pomocy, zmierzającej do zwiększenia dostępności i skuteczności zorganizowanych form pomocy dla osób uwikłanych w przemoc, a co za tym idzie zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz stworzenia jednolitego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych, bądź uwikłanych w przemoc w rodzinie.

14. SPRAWOZDANIE ZA 2018 ROK Z REALIZACJI GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DĄBRÓWKA NA LATA 2016-2021

Niezwykle istotnym elementem wpływającym na zakres zadań realizacyjnych gminy w aspekcie pomocy społecznej jest opracowana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w 2015 roku Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dąbrówka na lata 2016-2021. Dokument w swej treści podzielony na część wstępną, diagnostyczną oraz część programową definiuje spektrum zagadnień umożliwiających zdefiniowanie sytuacji obecnej gminy, wyodrębnienie obszarów wymagających wsparcia oraz wskazanie celów strategicznych realizujących założenia polityki społecznej w najbliższym, krótkoterminowym horyzoncie czasowym. Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dąbrówka na lata 2016-2021 nie tylko dokonuje analizy zidentyfikowanych problemów społecznych, ale przede wszystkim ujmuje je w korelacji z programowaniem działań, które służyć będą rozwiązywaniu problemów społecznych lokalnej społeczności. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dąbrówka na lata 2016-2021 wyszczególnia 5 głównych celów strategicznych rozwoju Gminy w kontekście pomocy społecznej, które określono na poniższym rysunku.

Schemat 3. Cele strategiczne zawarte w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dąbrówka na lata 2016-2021”.

Do każdego z powyższych celów strategicznych w ramach dokumentu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przyporządkowano cele operacyjne oraz kierunki działań do celów operacyjnych, umożliwiające realizację założeń dokumentu wraz z odpowiednimi wskaźnikami.

Poniżej prezentujemy tabelę dotyczącą części działań zrealizowanych w ramach Strategii w 2018 roku.

Tabela 11. Realizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w 2018 roku.

Cel strategiczny I. Rozwój zintegrowanego systemu wsparcia osób i rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej	
Zrealizowane działania	Wskaźniki ilościowe, źródła finansowania
Cel operacyjny I. Wspieranie rodzin będących w kryzysie, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci	
<p>Informowanie i edukowanie nt przyczyn, form i skutków przemocy poprzez realizację kampanii informacyjnych, rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (broszur, plakatów, ulotek itp.). Informacje udostępniano na portalu społecznościowym FB, tablicach informacyjnych GOPS Dąbrówka, Urzędu Gminy Dąbrówka, Punktu Konsultacyjnego, placówek oświatowych, przychodni:</p> <p>- udostępnienie na portalu społecznościowym następujących treści:</p> <ul style="list-style-type: none"> • film „Jeszcze nie koniec- kat bije po cichu” (2 marca 2018 r.) • udostępnienie członkom Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie artykułu „Przemoc jest cykliczna” 30.10.2018 r. • informacji o szkoleniu „Edukator Profilaktyki Uzależnień”- MCPS (20 kwietnia 2018 r.) • film: Kocham. Szanuję (26.04.2018 r.) • Zaproszenie do udziału w projekcie Masz Moc- pokonaj PRZEMOC (27.06.2018 r.) • upowszechnianie informacji nt. przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Schemat przebiegu procedury Niebieskie Karty przygotowany przez Stowarzyszenie Niebieska Linia • Profilaktyczne przedstawienie „Żyj i baw się po trzeźwemu bez przemocy w rodzinie” (oddział przedszkolny , kl. I-III) (48 uczniów) 	6 kampanii
<p>Realizacja działań informacyjno – edukacyjnych służących ochronie dzieci, osób starszych lub/i niepełnosprawnych przed przemocą w rodzinie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Promowanie kampanii „NIEprzemocownik rozwodowy”(21.08.2018 r.) • „Przemoc w białych rękawiczkach- zawstydzanie dzieci” kampania przygotowana przez Stowarzyszenie Niebieska Linia • artykułu dotyczącego molestowania dzieci (4 kwietnia oraz 24 kwietnia 2018 r.) • kampania „Nie kradnijcie dziecku miłości do mamy i taty” (26.04.2018 r.) • udostępnianie plakatów promujących 30 kwietnia – jako Światowy Dzień Sprzeciwu wobec Bicia Dzieci. Mówmy "NIE" przemocy każdego dnia. Tylko tak możemy stworzyć bezpieczny świat przyjazny dzieciom • Program profilaktyczno-wychowawczy „Spójrz inaczej” • Program „Znajdź właściwe rozwiązanie” (50 uczniów) • Przeprowadzono zajęcia edukacyjne „Gdzie szukać pomocy” (400 uczniów) • Program „Co zrobić z gniewem i złością” (kl. I-III) (120 uczniów) • Program „Dopalaczom i narkotykom mówimy- NIE! (kl. IV-VIII i klasy gimnazjalne) (250 uczniów) 	5 kampanii

<p>Działania edukacyjne służące modelowaniu prawidłowych funkcji rodziny i wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców</p> <ul style="list-style-type: none"> uczestnictwo w konferencji „Budowanie sieci wspierającej rodziny- Chrońmy dzieci” organizowanej przez Starostę Wołomińskiego i Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonce. Gościem specjalnym była sędzia Anna Maria Wesołowska (4.10.2018 r.) zachęcanie do udziału w symposium organizowanym przez MCPS „Jak chronić rodzinę przed uzależnieniem i przemocą” (15 marca 2018 r.) promowanie kampanii „Ranisz mnie kiedy szydzisz z mojego taty. Niszczysz mnie kiedy każesz wybierać” oraz „Cierpię kiedy obrażasz moją mamę. Niszczysz mnie kiedy każesz wybierać”- kampania przygotowana i prowadzona przez Rzecznika Praw Dziecka (26.04.2018 r.) Zamieszczenie informacji o tworzeniu grupy wsparcia dla żon alkoholików. Zamieszczenie artykułu „Uzależnienie od alkoholu jak żyć z osobą uzależnioną” (27.06. oraz 31.10.2018 r.) Warsztat umiejętności społecznych dla rodziców w kryzysie rozstania (31.10.2018 r.) Promowanie warsztatów dla rodziców nastolatków pn „Oswajanie złości” prowadzonych przez Stowarzyszenie Niebieska Linia (18.06.2018 r.) Warsztat „Jak być rodzicem nastolatka i nie oszaleć” (18.06.2018 r.) Program „Jaś i Małgosia na tropie- program domowych detektywów” (60 uczniów) Warsztaty profilaktyczne „Agresja i przemoc” (klasy I-III) (44 uczniów) Warsztaty profilaktyczne „Agresja, przemoc, dopalacze” (klasy VII-VIII) (30 uczniów) Warsztaty profilaktyczne „Agresja (ofiara/sprawca) jak kształtować właściwe relacje z rówieśnikami (kl. I-V) (128 uczniów) 	<p>7 kampanii</p>
<p>Oddziaływanie na świadków przemocy poprzez informowanie o konieczności i sposobach reagowania na przemoc w rodzinie</p> <ul style="list-style-type: none"> Poradnik dla świadków przemocy przygotowany przez Stowarzyszenie Niebieska Linia (29.11.2018 r.) działania profilaktyczne podjęte przez Komisariat Policji w Radzyminie na rzecz dzieci i młodzieży 	<p>1 kampania</p> <p>Rozdysponowano 30 poradników</p> <p>17 spotkań</p>
<p>Organizacja form spędzania czasu wolnego sprzyjających wzmocnieniu więzi rodzinnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> organizacja wyjazdu profilaktycznego dla dzieci do Kopalni Soli w Wieliczce (12-13 maja 2018 r.) Promocja zdrowego stylu życia- formy aktywnego wypoczynku „Dzień Dziecka” 	<p>33 uczestników wyjazdu</p> <p>147 uczniów</p> <p>30 rodziców</p>
<p>Diagnozowanie i rozwiązywanie konfliktów w rodzinie z zastosowaniem mediacji rodzinnych</p> <ul style="list-style-type: none"> promowanie mediacji jako sposobu na rozwiązanie konfliktów rodzinnych- zaproszenie na bezpłatne mediacje organizowane przez POIK Zielonka (4 kwietnia 2018 r.) Promowanie kampanii pogódźmy się na święta, nieodpłatne mediacje w sprawach rodzinnych „Spotkajmy się po latach” (4.12.2018 r.) 	<p>2 kampanie (4 rodziny skorzystały z bezpłatnych mediacji)</p>

Cel operacyjny II. Podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	
Zrealizowane działania	Wskaźniki ilościowe, źródła finansowania
W ramach Punktu Konsultacyjnego zatrudniono: konsultanta ds. uzależnień, terapeutę ds. uzależnień, specjalistę z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Liczba przeprowadzonych konsultacji / spotkań: 92 konsultacje 14 konsultant ds. uzależnień, 78 terapeuta ds. uzależnień
Otwarcie Punktu Przyjęć Interesantów Dzielnicowego w Dąbrówce w ramach programu „Dzielnicowy bliżej nas”- 8 czerwca 2018 r.	6 godzin tygodniowo
Kierowanie osób stosujących przemoc do programów korekcyjno - edukacyjnych	2 osoby
Skierowanie do pracy z rodziną uwikłaną w przemoc asystenta rodziny	2 rodziny
Liczba interwencji policyjnych z kategorii "domowych", w tym:	97 interwencji Policji
Liczba sprawców przemocy zatrzymanych do wytrzeźwienia	12 nietrzeźwych sprawców
Liczba osób wobec których zaistniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie	8 podejrzanych o stosowanie przemocy
Liczba prowadzonych postępowań przygotowawczych z art. 207 k.k.	12 prowadzonych postępowań
Spotkania grup roboczych	139 spotkań
Spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	4 spotkania
Współpraca interdyscyplinarna w ramach prac grup roboczych/ prowadzenie procedur Niebieskie Karty	42 rodziny
Wnioski o wgląd w sytuacje małoletnich złożone do Sądu Rejonowego w Wołominie	7 wniosków
Szkolenie dla rady pedagogicznej „Rozwiązywanie sytuacji trudnych związanych z przemocą rówieśniczą”	1 szkolenie (41 nauczycieli)
Szkolenie dla rady pedagogicznej „Przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym – zażywaniu substancji psychoaktywnych”	1 szkolenie (42 nauczycieli)
Uczestnictwo pracowników socjalnych w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (5 pracowników socjalnych) <ul style="list-style-type: none"> • „ Pracownik OPS jako członek Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych” (23.05.2018 r.)- 1 pracownik socjalny • „Edukator profilaktyki uzależnień” (29-31. 08.2018, 13-14.09.2018, 1-3.10.2018, 18-19.10.2018 r.) - 1 pracownik socjalny 	14 szkoleń (5 pracowników socjalnych)

<ul style="list-style-type: none"> • „Pracownik OPS jako członek Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych”(23.05.2018 r.)- 3 pracowników socjalnych • „Praktyczne elementy działania zespołów interdyscyplinarnych” (12.09.2018 r.)- 3 pracowników socjalnych • „Prawne aspekty przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz pracy w Zespołach Interdyscyplinarnych” (10.04.2018 r.) - 1 pracownik socjalny • „Przemoc wobec dzieci, formy rozmowy z dzieckiem – ofiarą przemocy, formy wsparcia rodzica wspierającego” (15.05.2018 r.)- 2 pracowników socjalnych • „Przemoc wobec osób starszych” (03.08.2018 r.)- 2 pracowników socjalnych • „Stres i wypalenie zawodowe u osób pracujących z osobami uzależnionymi i ich rodzinami” (19-21.11.2018 r.) - 1 pracownik socjalny 	
Cel operacyjny III. Wsparcie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju	
Zrealizowane działania	Wskaźniki ilościowe, źródła finansowania
Dofinansowanie do zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży organizowanych przez Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „MUKS Dąbrówka” z siedzibą: ul. T. Kościuszki 20A, 05-254 Dąbrówka– mały grant- zadanie Ligowa przygoda	-
Zajęcia dla dzieci i młodzieży prowadzone przez Gminne Centrum Kultury	Angielski- 20 osób Angielski met. Helen Doron- 18 osób Plastyka- 20 osób Sensoplastyka- 10 osób Matplaneta- 6 osób Taniec- 25 osób Gimnastyka Artystyczna- 20 osób Zumba- 1 osoba Karate- 30 osób Szachy- 17 osób Nauka gry na instrumentach- 13 osób Wokal- 11 osób
Cel operacyjny IV. Wspieranie rodzin wielodzietnych	
Zrealizowane działania	Wskaźniki ilościowe, źródła finansowania
Przyjmowanie wniosków w ramach programu Powiatowa Karta Dużej	304 karty

Rodziny TAK	
rodzina w tym:	
ze zniżki na posiłki w stołówkach szkolnych skorzystało:	260 osób
z dofinansowania w zajęciach GCK	87 osób
W ramach ogólnopolskiej karty dużej rodziny wydano:	149 kart
z 20 % zniżki w opłacie za odpady komunalne skorzystało	11 rodzin
Wydawanie skierowań dla rodzin w tym wielodzietnych w ramach programu operacyjnego pomoc żywnościowa	
Cel operacyjny V. Zminimalizowanie zjawisk dysfunkcji	
Zrealizowane działania	Wskaźniki ilościowe, źródła finansowania
Otwarcie Punktu Przyjęć Interesantów Dzielnicy w Dąbrowce w ramach programu „Dzielnicy bliżej nas” - 8 czerwca 2018 r.	6 godzin tygodniowo
W ramach Punktu Konsultacyjnego zatrudniono: konsultanta ds. uzależnień, terapeutę ds. uzależnień, specjalistę z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Liczba przeprowadzonych konsultacji / spotkań: 92 konsultacje 14 konsultant ds. uzależnień, 78 terapeuta ds. uzależnień
Cel strategiczny II. Przeciwdziałanie ubóstwu oraz pomoc osobom i rodzinom ubogim	
Zrealizowane działania	Wskaźniki ilościowe, źródła finansowania
Cel operacyjny I. Zapewnienie osobom ubogim bezpieczeństwa socjalnego	
Rządowy program „Dobry start”	wpłynęło 838 wniosków o ustalenie prawa do świadczenia Dobry Start. W ramach niniejszego programu wypłacono uprawnionym 382 800 zł. Ze świadczenia skorzystało 1276 dzieci.
Program „Rodzina 500 plus”	w 2018 roku rodzinom przekazano kwotę 7 219 817,20 zł, dla 1236 dzieci z 785 rodzin.
Świadczenia rodzinne	systemu świadczeń rodzinnych skorzystało 2 150 świadczeniobiorców, którym przyznano 16 716 świadczeń na łączną kwotę 2 882 000 zł.
Fundusz alimentacyjny	w roku 2018 skorzystało 20 rodzin, którym przyznano 351 świadczeń na łączną kwotę 151 200 zł.

Wieloletni Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	W ramach programu realizowano wsparcie w formie gorących posiłków oraz zasiłków celowych na zakup żywności. Z pomocy w formie posiłku, głównie realizowanego w stołówkach szkolnych dla dzieci i uczniów, 185 osób zaś w 2018 - 182 osoby. Natomiast z pomocy w formie zasiłku celowego na zakup żywności w 2018 roku 23 osoby.
Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa (FEAD) 2014 - 2020	Średniomiesięcznie z pomocy żywnościowej korzysta ponad 450 osób uprawnionych, posiadających odpowiednie skierowania z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrowce.
Odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	7 osób przebywających w domach pomocy społecznej, wydatek gminy: 183 587 zł.
zasiłki stałe	36 osób którym przyznano 381 świadczeń, kwota świadczeń: 194 190 zł.
zasiłki okresowe	16 osób którym przyznano 29 świadczeń, kwota świadczeń: 9 230 zł.
usługi opiekuńcze	5 osób którym przyznano 474 świadczeń, kwota świadczeń: 11 068 zł.
inne zasiłki celowe i w naturze ogółem wraz z zasiłkiem celowym na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	67 osób którym przyznano świadczenia na kwotę 39 755 zł.
Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej	Składki opłacono w wysokości 33 505 zł.
Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym	Na kwotę 20 935 zł
Pomoc materialna dla uczniów o charakterze motywacyjnym	Na kwotę 34 940 zł.
Cel operacyjny II. Ułatwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego i uzyskania wsparcia prawnego	
Realizacja specjalistycznych usług opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi	1 osoba na rzecz której realizowane są SUO, wydatek 14 144 zł

Cel strategiczny III. Wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy	
Zrealizowane działania	Wskaźniki ilościowe, źródła finansowania
Cel operacyjny I. Ograniczanie bezrobocia i przeciwdziałanie dysfunkcji	
Pomoc materialna dla rodzin dotkniętych problemem bezrobocia	34 rodziny/ 93 osoby w rodzinach
Cel operacyjny II. Przeciwdziałanie zjawisku „dziedziczenia bezrobocia”	
bd	bd
Cel operacyjny III. Aktywizacja i wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy	
Prace na cele społeczne (odpracowywanie wyroku)	15 osób
Zatrudnianie przy pracach interwencyjnych	-
Cel strategiczny IV. Aktywizacja seniorów oraz system pomocy dla niepełnosprawnych i długotrwale chorujących	
Zrealizowane działania	Wskaźniki ilościowe, źródła finansowania
Cel operacyjny I. Usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki	
Realizacja usług opiekuńczych	5 osób, którym przyznano 474 świadczeń, kwota świadczeń: 11 068 zł.
Współpraca z Powiślańskim Towarzystwem Społeczny w ramach programu Asystent Seniora	6 osób
Projekt socjalny „Aktywny i bezpieczny Senior – śladami historii”	30 osób
Cel operacyjny II. Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	
Upowszechnianie informacji nt projektów realizowanych dla osób niepełnosprawnych na terenie województwa mazowieckiego	2 projekty wraz z płatnym stażem
Cel operacyjny III. Aktywizacja rodzin na rzecz zapewnienia opieki osobom starszym	
Upowszechnianie informacji o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych oraz dostępnych formach pomocy	bd
Cel operacyjny IV. Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych i długotrwale chorujących	
Pomoc w zorganizowaniu sprzętu rehabilitacyjnego dla osób niepełnosprawnych	1 rodzina
Cel Strategiczny V. Rozwój aktywności społecznej	
Zrealizowane działania	Wskaźniki ilościowe, źródła finansowania
Cel operacyjny I. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego	

bd	bd
Cel operacyjny II. Rozwój inicjatyw aktywizujących życie lokalnej społeczności	
Zajęcia organizowane przez Gminne Centrum Kultury w Dąbrowce:	60 osób
Warsztaty przedświąteczne Bożonarodzeniowe	60 osób
Warsztaty przedświąteczne Wielkanocne	
Cel operacyjny III. Doskonalenie kadry GOPS	
„Najnowsze zmiany w świadczeniach wychowawczych (500+) i świadczeniach rodzinnych oraz bieżąca ich realizacja”	1 pracownik
„Świadczenia rodzinne 2018 – aktualne problemy”	1 pracownik
„Świadczenia rodzinne – aktualne problemy”	1 pracownik
„Świadczenie wychowawcze 500 PLUS – aktualne problemy”	1 pracownik
„Karta Dużej Rodziny – zmiany obowiązujące od 1 stycznia 2018 r.”	1 pracownik
Realizacja od 1 lipca br. Nowego świadczenia na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry Start” oraz Bieżąca realizacja ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.	1 pracownik
Edukator Profilaktyki Uzależnień	2 pracowników
Stres i wypalenie zawodowe u osób pracujących z osobami uzależnionymi i ich rodzinami	2 pracowników
„Posiłek w szkole i w domu”- rządowy program na lata 2019-2023, Domy Pomocy Społecznej – aktualne problemy	1 pracownik
Nowy rządowy program ”Posiłek w szkole i w domu” od 1 stycznia 2019 r. Świadczenia z pomocy społecznej w praktyce	1 pracownik
Studium Reintegracji Społecznej- półroczny kurs	1 pracownik
Szkolenie dla pracowników socjalnych OPS realizowanym w ramach programu „Czyste Powietrze”	2 pracowników
Szkolenie „Działanie 9.1 aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu- OPS, PCPR”	2 pracowników
„Praktyczne aspekty przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz pracy w Zespołach Interdyscyplinarnych”	1 pracownik
„Pracownik OPS jako członek Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych”	1 pracownik
„Szkolenie przygotowujące do kontroli realizowanych przez urzędy wojewódzkie. Asystent Rodziny – prawa, obowiązki, dokumentacja. Kierownik asystenta rodziny- czego wymagać, co dawać, jak dokumentować”	2 pracowników
Udzielanie pierwszej pomocy oraz zapobiegania i rozpoznawanie zachowań	2 pracowników

problemowych u dzieci i młodzieży	
Współpraca pracownika socjalnego, asystenta rodziny i koordynatora pieczy zastępczej	2 pracowników
Ochrona danych osobowych w pomocy społecznej	2 pracowników
Trening motywacyjny i profilaktyka wypalenia zawodowego	2 pracowników
Nowoczesne metody w pracy socjalnej. Praca socjalna wobec katastrof i klęsk żywiołowych	1 pracownik
Cel operacyjny IV. Promocja Gminy, rozwój turystyki i infrastruktury turystycznej	
Przygotowywanie materiałów prasowych do kwartalnika samorządowego Dąbrówka Nasze Ważne Sprawy	4 wydania
Pozyskiwanie lokalnych liderów działających na rzecz rozwoju lokalnej społeczności	Ciągła współpraca z 2 stowarzyszeniami
W ramach projektu socjalnego „Aktywny i bezpieczny senior- śladami historii” zorganizowano zwiedzanie Skansenu w Kuligowie oraz Muzeum Powstania Warszawskiego	30 osób

Źródło: Opracowanie na podstawie informacji uzyskanych z podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii.

Najważniejszymi działaniami wykonanymi dotychczas za pośrednictwem podmiotów odpowiedzialnych za realizację Strategii jest:

- Poszerzenie oferty poradnictwa specjalistycznego dla rodzin w ramach Gminnego Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego
- Usprawnienie przepływu informacji pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w pomoc rodzinie, tj. GOPS, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Placówki oświatowe, Sąd rodzinny, Ośrodek Interwencji Kryzysowej
- Zatrudnienie asystenta rodziny
- Poprawa współpracy ze szkołami w zakresie diagnozowania potrzeb dzieci i młodzieży
- Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem
- Wspieranie rodzin wykazujących bezradność opiekuńczo-wychowawczą poprzez przydzielenie asystenta
- Organizowanie zajęć pozalekcyjnych oraz zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, organizacja kolonii letnich, tworzenie placów zabaw
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie alternatywnych form spędzania wolnego czasu
- Podwyższenie świadomości rodziców i dzieci na temat skutków alkoholizmu i środków psychoaktywnych poprzez kampanie profilaktyczne prowadzone w szkołach
- Rozpowszechnianie ulotek, plakatów i broszur dotyczących zjawiska przemocy domowej
- Poprawa współpracy z Sądem i kuratorami zawodowymi i społecznymi
- Poszerzenie oferty ulg w ramach Powiatowej Karty Dużej Rodziny TakRodzina.pl
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych
- Stworzenie, rozpowszechnianie i aktualizacja kompleksowej bazy danych z informacjami nt instytucji/organizacji świadczących pomoc rodzinom.

14. WYKAZ POTRZEB W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ

Analizując system pomocy społecznej i mając na uwadze tendencje demograficzne oraz potrzeby i problemy mieszkańców gminy Dąbrówka konieczne jest utrzymanie istniejącej infrastruktury i zabezpieczenie niezbędnych środków na realizację nałożonych ustawowo zadań w obszarze pomocy społecznej oraz dalszy rozwój działań ukierunkowanych na ochronę i poprawę warunków życia najsłabszych grup społecznych, zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz na tworzenie warunków umożliwiających im aktywne uczestnictwo w życiu społecznym.

Mając na względzie powyższe przy planowaniu budżetu na kolejny rok na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej warto zwrócić uwagę na następujące kwestie, tzn:

1. **Zabezpieczenie środków finansowych na działania na rzecz osób korzystających z pomocy społecznej.**
2. **Zabezpieczenie środków finansowych na zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny.**
3. **Dalszy rozwój usług opiekuńczych na terenie gminy.**
4. **Wzrost nakładów na zapewnienie całodobowej opieki w domach pomocy społecznej.**
5. **Wzmocnienie zasobów kadrowych GOPS poprzez realizację superwizji dla pracowników.**
6. **Doskonalenie kompetencji pracowników ośrodka poprzez szkolenia: - przeciwdziałające wypaleniu zawodowemu, - tematyczne z zakresu: przemocy w rodzinie, uzależnień od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, pracy z trudnym klientem, pracy z rodziną wieloproblemową.**
7. **Dalszy rozwój działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.**
8. **Rozwój wolontariatu.**
9. **Zwiększenie oferty pomocy społecznej dla rodzin i osób poprzez: - zwiększenie dostępności specjalistów w celu profesjonalnego wsparcia dla rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, - udzielanie specjalistycznego poradnictwa dla rodzin niewydolnych wychowawczo, - rozwój środowiskowej pracy socjalnej poprzez realizację projektów socjalnych.**

16. PODSUMOWANIE

Zmieniająca się sytuacja społeczno-gospodarcza oraz ewolucja potrzeb społecznych, w tym oczekiwań osób i rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach, zwłaszcza kryzysowych, przyczynia się do stawiania przed systemem pomocy społecznej nowych wyzwań. Ostatni czas, w którym obserwuje się narastanie zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania rodziny, takich jak: uzależnienia, rozpad więzi rodzinnych, problemy opiekuńczo-wychowawcze, przemoc w rodzinie, wskazuje na konieczność wprowadzenia takich rozwiązań systemowych, które będą zmniejszać ryzyko powstania zagrożeń dla osób i rodzin znaleźdź się w sytuacji wykluczenia społecznego. Stąd też, priorytetowym celem jest poprawa efektywności działań w obszarze pomocy społecznej dla uzyskania skutecznego wsparcia, umożliwiającego przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych. Wskazane jest, aby pracownicy socjalni mogli przede wszystkim realizować pracę socjalną w miejscu zamieszkania osób potrzebujących.

Wysiłki Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2018 roku jak i postanowienia na lata kolejne zmiernają do stopniowej zmiany postrzegania tej instytucji w świadomości społeczności lokalnej, gdyż Ośrodek już dawno przestał być instytucją wypłacającą jedynie świadczenia finansowe, a staje się narzędziem do budowania polityki społecznej na poziomie lokalnym, ze szczególnym uwzględnieniem wsparcia niepieniężnego, które jak udowadniają liczne badania, bardziej skutecznie przyczynia się do usamodzielniania rodzin i przeciwdziałania społecznej marginalizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.